

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Podpredsedníčka vlády a ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie predkladá *Návrh zákona o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov* (ďalej len „návrh zákona“) na základe úlohy B. 1. z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 340 zo 16. júna 2021 k Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021 a podľa novoprijatých relevantných nariadení Európskej únie a viacročného finančného rámca pre programové obdobie 2021 – 2027.

Gestorom návrhu zákona je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Návrh zákona bol vypracovaný v spolupráci s Ministerstvom financií Slovenskej republiky za oblasť finančného riadenia, vládneho auditu a finančných nástrojov a za oblasť systému kontroly verejného obstarávania pri čerpaní finančných prostriedkov z fondov Európskej únie aj v spolupráci s Úradom pre verejné obstarávanie.

V roku 2021 začalo nové programové obdobie, ktorým dochádza k zmene viacerých pravidiel implementácie fondov Európskej únie, ktoré sú upravené v nových nariadeniach Európskej únie účinných od 1. júla 2021. V rámci slovenského právneho poriadku je potrebné na tieto zmeny reagovať a nastaviť, resp. upraviť relevantné riadiace, implementačné a kontrolné mechanizmy v podmienkach Slovenskej republiky.

Cieľom predkladanej právnej úpravy je nastaviť právne prostredie pre implementáciu príslušných nariadení Európskej únie v podmienkach Slovenskej republiky. Návrh zákona určuje postavenie a právomoci jednotlivých orgánov verejnej správy v procese využívania finančných prostriedkov z fondov Európskej únie. Návrh zákona ustanovuje úlohy vlády Slovenskej republiky ako vrcholného orgánu výkonnej moci v oblasti využívania finančných prostriedkov z fondov Európskej únie a súčasne definuje orgán zabezpečujúci ochranu finančných záujmov Európskej únie, centrálny koordinačný orgán, riadiaci orgán, platobný orgán, orgán auditu, sprostredkovateľský orgán, koordinačný orgán pre finančné nástroje a orgány v oblasti integrovanej územnej investície. Predkladaný návrh zákona okrem určenia úloh jednotlivých subjektov zapojených do implementácie ustanovuje základné princípy a procesy riadenia a kontroly poskytovania príspevku, vrátane návratnej formy pomoci a obsahuje tiež procesné ustanovenia pri rozhodovaní o žiadosti o poskytnutie príspevku. Návrh zákona upravuje aj proces vysporiadania finančných vzťahov v prípade, ak je prijímateľ povinný vrátiť príspevok alebo jeho časť. Návrh zákona taktiež upravuje konflikt záujmov v procese poskytovania príspevku z fondov Európskej únie.

V článku VI návrhu zákona sa realizuje a naplňa jedna z nosných téz programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Primárnym cieľom navrhovanej právnej úpravy je zefektívniť súčasný systém kontroly verejného obstarávania pri čerpaní finančných prostriedkov z fondov Európskej únie. Rozhodovacia prax v oblasti posudzovania verejného obstarávania a aplikácia zákona o verejnom obstarávaní v súčasnosti nie je jednotná v prípade zákaziek financovaných z fondov Európskej únie. Cieľom navrhovanej právnej úpravy je preto nastaviť vhodný model kontroly verejného obstarávania financovaného z prostriedkov Európskej únie so snahou o sprehľadnenie a unifikovanie požiadaviek na verejné obstarávanie,

zvýšiť kvalitu a jednoznačnosť procesu verejného obstarávania a urýchliť, zefektívniť proces kontroly verejného obstarávania projektov financovaných z Európskej únie so zámerom implementovať kvalitné a hospodárne zákazky vo verejnom priestore.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, so zákonmi, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a s predpismi Európskej únie. Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Prijatie návrhu zákona bude mať pozitívne vplyvy na informatizáciu spoločnosti a negatívne rozpočtovo zabezpečené vplyvy na rozpočet verejnej správy. Prijatie návrhu zákona nebude mať sociálne vplyvy, vplyvy na podnikateľské prostredie, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje 1. mája 2022, okrem článku VI, ktorého účinnosť sa navrhuje 1. júla 2022.

B. Osobitná časť

Čl. I

PRVÁ ČASŤ

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

K § 1 Predmet zákona

Ustanovenie § 1 upravuje pozitívne vymedzenie a negatívne vymedzenie predmetu zákona.

Predmetom zákona je právna úprava otázok v oblasti systému riadenia a kontroly príspevkov, vrátane návratnej formy pomoci (tzv. príspevkov na finančný nástroj), poskytovaných z fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu na území Slovenskej republiky s dôrazom na vytváranie podmienok pre efektívnu, účinnú a transparentnú koordináciu, riadenie, implementáciu a kontrolu opatrení financovaných z fondov Európskej únie prostredníctvom ustanovenia postavenia a právomocí a práv a povinností subjektov zúčastňujúcich sa tohto procesu. Ide predovšetkým o ustanovenie postavenia a právomocí orgánov štátnej správy a územnej samosprávy zapojených do poskytovania pomoci a ochrany finančných záujmov a práv a povinností prijímateľov, žiadateľov, partnerov a užívateľov pri poskytovaní príspevkov z fondov Európskej únie. Predkladaný návrh zákona obsahuje procesné ustanovenia pri rozhodovaní o žiadosti poskytnutie nenávratného a návratného finančného príspevku, ako aj právne a finančné vzťahy pri poskytovaní príspevku. Vo viacerých nasledujúcich ustanoveniach sa uvádza aj postavenie a konanie inej osoby, táto je v intenciách relevantných ustanovení vnímaná v najširšom zmysle akejkoľvek dotknutej právnickej alebo fyzickej osoby. Zákon sa vzťahuje na právne vzťahy, ktorých financovanie je realizované z viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027.

Negatívne vymedzenie predmetu zákona sa vzťahuje predovšetkým na zákon č. 528/2008 Z. z., podľa ktorého sa poskytovala pomoc a podpora z fondov Európskeho spoločenstva z prostriedkov určených pre Slovenskú republiku v rámci viacročného finančného rámca na roky 2007 – 2013 a na zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa poskytoval a naďalej poskytuje príspevok z európskych štrukturálnych a investičných fondov v rámci viacročného finančného rámca rokov 2014 – 2020. Napriek označeniu dĺžky trvania programového obdobia do roku 2013, resp. do roku 2020, právne vzťahy z poskytovania pomoci a podpory, resp. príspevku z minulých programových období, predovšetkým v oblasti vysporiadania finančných vzťahov vznikajú aj naďalej. Z uvedeného dôvodu sa na prípadné právne vzťahy týkajúce sa programového obdobia 2007 – 2013 bude naďalej vzťahovať zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov a na právne vzťahy týkajúce sa programového obdobia 2014 – 2020 sa bude vzťahovať zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na nastavené pravidlá podľa uvedených právnych noriem sú priamo viazané aj auditované riadiace dokumenty jednotlivých subjektov zapojených do implementácie v rámci daného programového obdobia,

pričom je nevyhnutné reflektovať adekvátnym spôsobom na rozdielne požiadavky legislatívy Európskej únie na spôsob poskytovania finančných prostriedkov pre jednotlivé programové obdobia. Rovnako je negatívne vymedzenie určené vo vzťahu k poskytovaniu neprojektových podpôr na základe zákona č. 280/2017 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov vzhľadom k tomu, že pravidlá pôdohospodárskych fondov, resp. rozvoja vidieka sú podľa legislatívy Európskej únie odlišné a tomu zodpovedá aj odlišná právna úprava SR.

K § 2 Fondy Európskej únie

Fondmi Európskej únie, z ktorých je poskytovaný na území Slovenskej republiky príspevok sú Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond plus, Kohézny fond, Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond, Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť, Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku a Fond na spravodlivú transformáciu.

Definujú sa všeobecné princípy, ktorými sa riadi poskytovanie príspevkov v súlade s ustanoveniami zákona a ktoré vychádzajú zo základných princípov a účelu, na ktorý sú prostriedky fondov Európskej únie poskytované. Pri poskytovaní príspevku z fondov Európskej únie platia aj ďalšie princípy resp. zásady, ktoré nie sú priamo vymenované v odseku 2, pretože vyplývajú z priamo uplatniteľných právnych aktov Európskej únie a nie je ich tak v nadväznosti na zásadu prednosti práva Európskej únie potrebné prenášať do právnych predpisov Slovenskej republiky. Majú sa na mysli napríklad všetky zásady podpory z fondov, ako sú uvedené v kapitole II Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej aj ako „nariadenie (EÚ) 2021/1060“), vrátane horizontálnych princípov.

K § 3 Základné ustanovenia

V rámci základných ustanovení sa vymedzujú pojmy používané v návrhu zákona. Definuje sa projekt ako základná jednotka ku ktorej sa viaže schválený príspevok. Projekt môže byť financovaný maximálne z jedného programu, pričom nadväzuje na podanú žiadosť o poskytnutie príspevku (ďalej len „žiadosť“), ktorá bola v konaní schválená.

Zákon rozlišuje medzi pojmom príspevok a pojmom príspevok na finančný nástroj. Príspevkom na finančný nástroj sa rozumie tzn. návratná forma pomoci, ktorá má na rozdiel od nenávratnej formy pomoci špecifické pravidlá výberu projektov, ich poskytovania a implementácie.

Z dôvodu jednoznačnosti nakladania a správy s pohľadávkami štátu sa definujú pojmy pohľadávka z príspevku a pohľadávka z rozhodnutia. Pohľadávka z príspevku je pohľadávkou štátu v správe poskytovateľa na vrátenie príspevku alebo jeho časti, prípadne na náhradu škody alebo vydanie bezdôvodného obohatenia, a to na základe zisteného porušenia všeobecne

záväzných právnych predpisov, zmluvy alebo rozhodnutia (ak je poskytovateľ a prijímateľ tá istá osoba) prijímateľom, partnerom alebo užívateľom. Nárok štátu, resp. nárok poskytovateľa, ktorý vznikol porušením všeobecne záväzných právnych predpisov, zmluvy alebo rozhodnutia (ak je poskytovateľ a prijímateľ tá istá osoba), sa uplatní dňom schválenia žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov. Tieto dokumenty sú vypracované a schválené až následne na základe ukončenej administratívnej kontroly / kontroly na mieste vykonanej poskytovateľom. Prijímateľ je o porušení informovaný v správe z administratívnej kontroly / kontroly na mieste, pričom k oboj správam má možnosť písomne vyjadriť pripomienky k zisteným nedostatkom, navrhnutým opatreniam alebo vzniesť námietky v určenej lehote. Pohľadávka z príspevku vzniká dňom porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, zmluvy alebo rozhodnutia (ak je poskytovateľ a prijímateľ tá istá osoba); uvedená skutočnosť nemá vplyv na vynútiteľnosť tejto pohľadávky.

Pohľadávka z rozhodnutia je pohľadávkou štátu z právoplatného rozhodnutia o porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania alebo pohľadávka štátu z právoplatného rozhodnutia orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny, ktorým je Úrad vládneho auditu alebo Ministerstvo financií Slovenskej republiky ako odvolací orgán alebo pohľadávka štátu z právoplatného rozhodnutia súdu. Pod pohľadávkou z rozhodnutia sa pre účely tohto zákona rozumie aj "pôvodne" pohľadávka z príspevku, ktorú súd potvrdil svojim právoplatným rozhodnutím. Pohľadávka z rozhodnutia na účely tohto zákona vzniká právoplatnosťou vyššie uvedených rozhodnutí.

V definícii subjektu partnera je umožnené jeho alternatívne postavenie najmä v nadväznosti na rozdielny charakter a participáciu takýchto subjektov v rámci rôznych fondov. Z uvedeného dôvodu je partnerom na účely tohto zákona osoba, ktorá sa buď spolupodieľa so žiadateľom tak na príprave projektu, ako aj s prijímateľom na jeho realizácii alebo ide o subjekt, ktorého účasť je relevantná a rozhodujúca len pre fázu realizácie projektu. Forma úpravy právnych vzťahov medzi poskytovateľom, prijímateľom a partnerom je upravená formou samostatného dvojstranného zmluvného vzťahu medzi poskytovateľom a prijímateľom a následne samostatným zmluvným vzťahom medzi prijímateľom a partnerom (zmluva o partnerstve). Osobitne je definovaný partner v rámci programov cezhraničnej spolupráce. Podľa legislatívy Európskej únie sa používa pojem partner, ktorý však pre účely tohto zákona vystupuje v postavení prijímateľa.

Rôznorodosť podoby a široký záber oblastí, ktoré sú financované prostredníctvom fondov Európskej únie, vyžaduje zadefinovanie jednotlivých subjektov podieľajúcich sa na úrovni prijímania finančných prostriedkov. V tejto súvislosti je definovaný užívateľ ako osoba, ktorej prijímateľ alebo partner poskytuje so súhlasom a na základe podmienok definovaných poskytovateľom príspevok alebo jeho časť. Postavenie užívateľa v rámci projektu prijímateľa v základných nastaveniach určuje poskytovateľ už vo výzve, prípadne aj prostredníctvom právnych dokumentov v priebehu implementácie, ak je to vzhľadom na konkrétne okolnosti možné a účelné. Využitie inštitútu užívateľa je veľmi široké, preto zákon vymedzuje jeho postavenie iba v niektorých rámcoch podobne, ako je zvolený prístup k úprave postavenia hospodárskeho subjektu podľa nariadenia (EÚ) 2021/1060. Vymedzenie postavenia užívateľa môže zodpovedať pravidlám týkajúcim sa prijímateľa, ktoré sa primerane prenesú aj na úroveň vzťahu prijímateľ - užívateľ, napríklad v oblasti oprávnenosti výdavkov, kde je možné aj na tejto úrovni využiť financovanie formou jednotkových nákladov, paušálneho financovania a

kombináciou týchto foriem. Konkrétny obsah právneho vzťahu medzi prijímateľom a užívateľom je upravený v osobitnej zmluve uzavretej medzi nimi alebo v dokumentácii upravujúcej iný právny vzťah medzi nimi, ktoré sumarizujú celkové nastavenia týkajúce sa postavenia, práv a povinností užívateľa v rámci projektu prijímateľa v súlade s výzvou, právnymi dokumentami poskytovateľa a obsahom projektu prijímateľa (vrátane zohľadnenia využitia tohto inštitútu v zmluve podľa § 22). Rozdielne je upravená definícia cieľovej skupiny, kde na rozdiel od užívateľa osoby určené v rámci cieľovej skupiny profitujú z realizácie projektu nefinančným spôsobom. Zákon zavádza tiež pojem účastník projektu, a to odkazom na čl. 2 ods. 40 nariadenia (EÚ) 2021/1060.

Z dôvodu jednotnej úpravy pravidiel pre poskytovanie príspevku z každého fondu v rámci fondov Európskej únie sa definuje osoba poskytovateľa, a to pre prípady, ak má riadiaci orgán ustanovený sprostredkovateľský orgán, kedy sa vzhľadom na charakter konania v mene riadiaceho orgánu v rámci jednotlivých ustanovení neuvádza osobitne pojem „sprostredkovateľský orgán“. Aplikácia jednotlivých ustanovení vzťahujúcich sa na poskytovateľa alebo riadiaci orgán je tak rovnaká aj na sprostredkovateľský orgán, a to v plnom rozsahu zodpovedajúcom rozsahu činností, ktoré na základe dohody s riadiacim orgánom sprostredkovateľský orgán vykonáva.

DRUHÁ ČASŤ

PÔSOBNOSŤ ORGÁNOV

K § 4 Vláda Slovenskej republiky

Zákon ustanovuje úlohy vlády Slovenskej republiky ako vrcholného orgánu výkonnej moci v oblasti využívania finančných prostriedkov z fondov Európskej únie. Vláda Slovenskej republiky v súlade s legislatívou Európskej únie ako vrcholný orgán výkonnej moci určuje riadiaci orgán, schvaľuje Partnerskú dohodu Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej len "partnerská dohoda") a programy okrem programov financovaných programov Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku.

K § 5 Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

Zákon ustanovuje úlohy Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky v oblasti implementácie fondov Európskej únie. Ministerstvo v tejto súvislosti plní úlohy Centrálného koordinačného orgánu, ďalej metodicky usmerňuje a monitoruje činnosti súvisiace s administratívnymi kapacitami fondov Európskej únie a zabezpečuje ich vzdelávanie, koordinuje a metodicky usmerňuje orgány v oblasti podpory integrovaného územného rozvoja a koordinuje synergie a komplementarity medzi fondmi Európskej únie, Plánom obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a inými nástrojmi Európskej únie.

Centrálny koordinačný orgán je ustanovený ako orgán, ktorý koordinuje a usmerňuje subjekty pri poskytovaní príspevku. Zároveň je centrálny koordinačný orgán subjekt zodpovedný za plnenie úloh podľa legislatívy Európskej únie, ktorá umožňuje členským štátom zriadiť orgán takéhoto charakteru za účelom podpory harmonizovaného uplatňovania uplatniteľného práva a efektívnejšiu komunikáciu s Európskou komisiou.

Základnou úlohou Centrálného koordinačného orgánu je vypracovanie systému riadenia a jeho aktualizáciu v nadväznosti na potreby vo vývoji pravidiel a potrieb implementácie poskytovania príspevkov. Hlavným gestorom systému riadenia je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, ktoré plní úlohy centrálného koordinačného orgánu a spolugestorom systému riadenia je Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Koordinácia a usmerňovanie subjektov Centrálnym koordinačným orgánom pri poskytovaní príspevku, ako aj vypracovanie a schvaľovanie systému riadenia a jeho zmeny sa nevzťahuje na časti spadajúcej do finančného riadenia, časti riadenia finančných nástrojov, systému riadenia programov Interact, Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku.

Centrálny koordinačný orgán ďalej plní ďalšie, v predmetnom ustanovení uvádzané úlohy, medzi ktoré patrí zabezpečenie a tvorba Informačného monitorovacieho systému, monitorovanie a hodnotenie implementácie, koordinácia vzťahov a príprava stanovísk na rokovania s orgánmi Európskej únie, predovšetkým s Európskou komisiou, resp. vypracovanie stanovísk a pozícií Slovenskej republiky k legislatívnym návrhom Európskej únie a pod. Centrálny koordinačný orgán bude stanovovať pravidlá poskytovania príspevku a vydávať metodické dokumenty majúce všeobecnú povahu a tieto budú predstavovať priamo vykonávaciu úroveň.

K § 6 Platobný orgán

Platobným orgánom pre Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond plus, Kohézny fond, Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond a Fond na spravodlivú transformáciu je Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

Platobný orgán je subjekt vykonávajúci úlohy podľa legislatívy Európskej únie, konkrétne podľa čl. 76 nariadenia (EÚ) 2021/1060. Okrem povinností vyplývajúcich z legislatívy Európskej únie sa platobnému orgánu ustanovuje zodpovednosť najmä za koordináciu a metodické usmerňovanie finančného riadenia fondov Európskej únie (a tomu zodpovedajúca povinnosť subjektov verejnej správy tieto usmernenia dodržiavať), za vypracovanie a schvaľovanie systému riadenia a jeho zmeny za časti spadajúce do finančného riadenia fondov Európskej únie, za príjem finančných prostriedkov z Európskej komisie, vývoj a prevádzku Informačného systému účtovníctva fondov Európskej únie, spoluprácu pri tvorbe Informačného monitorovacieho systému za oblasť finančného riadenia, ako aj za vrátenie prostriedkov Európskej únie v prospech rozpočtu Európskej únie.

Platobný orgán zároveň potvrdzuje deklarované výdavky na Európsku komisiu v žiadostiach o platbu predkladaných Európskej komisii a v Účtoch v súlade s čl. 76 ods. 1b) a čl. 98 nariadenia (EÚ) 2021/1060 z hľadiska ich úplnosti, presnosti a pravdivosti (na základe podkladov poskytovateľov alebo poskytovateľov príspevku na finančný nástroj, tzn. riadiacich alebo sprostredkovateľských orgánov) a realizuje prevod prostriedkov Európskej únie na príjmové účty poskytovateľov alebo poskytovateľov príspevku na finančný nástroj, resp. v prípade programu INTERACT priamo prijímateľom. Na účely potvrdenia úplnosti, presnosti a pravdivosti deklarovaných výdavkov (ide najmä o zohľadnenie všetkých zistených skutočností, číselné a matematické posúdenie, výpočty finančných opráv, pričom sa nejedná o vecné posudzovanie výdavkov) je platobný orgán povinný vykonať overenie predložených podkladov a v prípade, ak údaje poskytovateľa alebo poskytovateľa príspevku na finančný

nástroj v monitorovacom systéme nie sú úplné, presné a pravdivé, resp. ak zistí nedostatky v dokumentácii predloženej poskytovateľom alebo poskytovateľom príspevku na finančný nástroj, je oprávnený pozastaviť platby pre daný program, projekt alebo ich časti, resp. ak zistí nedostatky v dokumentácii predloženej poskytovateľom alebo poskytovateľom príspevku na finančný nástroj, je oprávnený zamietnuť alebo upraviť výšku platby pre program, projekt alebo ich časti. Platobný orgán nie je oprávnený vykonať takéto overenie na účely potvrdenia správnosti a zákonnosti deklarovaných výdavkov, táto kompetencia prislúcha riadiacemu orgánu. Takéto potvrdzovanie úplnosti, presnosti a pravdivosti deklarovaných výdavkov v žiadnom prípade nenahrádza pôsobnosť poskytovateľa alebo poskytovateľa príspevku na finančný nástroj týkajúcu sa overovania správnosti výdavku ako jednej z podmienok jeho oprávnenosti.

Na rozdiel od programového obdobia 2014 – 2020 platobný orgán nevykonáva certifikačné overovanie a certifikáciu, tzn. platobný orgán nepotvrdzuje deklarované výdavky z hľadiska správnosti a zákonnosti a výsledkom overenia platobného orgánu nemôžu byť zistenia nedostatkov z titulu neoprávnenosti výdavkov z vlastného podnetu. V súlade s čl. 74 a 77 nariadenia (EÚ) 2021/1060 deklarované výdavky z hľadiska správnosti a zákonnosti, t.j. oprávnenosti potvrdzuje len riadiaci orgán alebo orgán auditu. Kompetencie orgánu zabezpečujúceho účtovnú funkciu podľa čl. 76 nariadenia (EÚ) 2021/1060, ako aj funkciu orgánu prijímajúceho platby z Európskej komisie však naďalej zahŕňajú úkony týkajúce sa prijímania a poskytovania prostriedkov z rozpočtu Európskej únie na / zo samostatných účtov Ministerstva financií Slovenskej republiky, schvaľovanie platieb voči poskytovateľom alebo poskytovateľom príspevku na finančný nástroj a deklarovanie výdavkov v žiadosti o platbu na Európsku komisiu a v Účtoch. Platobný orgán je pre naplnenie týchto úkonov viazaný postupom výkonu základnej finančnej kontroly podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“), a zároveň overením na účely potvrdenia voči Európskej komisii, že výdavky poskytnuté z rozpočtu Európskej únie na národnej úrovni, resp. do príjmov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky alebo deklarované na Európsku komisiu (v žiadostiach o platbu, resp. v Účtoch) na základe podkladov predložených zo strany poskytovateľa alebo poskytovateľa príspevku na finančný nástroj, spĺňajú požiadavky úplnosti, presnosti a pravdivosti (uvedené vychádza aj z definície prostriedkov Európskej únie podľa rozpočtových pravidiel: „prostriedkami Európskej únie sa rozumejú finančné prostriedky poskytnuté Slovenskej republike z rozpočtu Európskej únie, ktoré sa v Slovenskej republike poskytujú prostredníctvom certifikačného orgánu/platobného orgánu“). Platobný orgán svojim overovaním zároveň nevykonáva administratívnu finančnú kontrolu podľa zákona o finančnej kontrole a audite. Platobný orgán potvrdzuje úplnosť, presnosť a pravdivosť výdavkov uvedených v žiadostiach o platbu len v rozsahu svojej kompetencie vyplývajúcej z nariadenia (EÚ) 2021/1060 a tohto zákona. Takéto potvrdzovanie úplnosti, presnosti a pravdivosti deklarovaných výdavkov v žiadnom prípade nenahrádza pôsobnosť poskytovateľa alebo poskytovateľa príspevku na finančný nástroj týkajúcu sa overovania správnosti výdavku ako jednej z podmienok jeho oprávnenosti.

Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že platobný orgán pri schvaľovaní/poskytovaní prostriedkov z rozpočtu Európskej únie a rovnako pri zostavovaní žiadostí o platbu a Účtov na Európsku komisiu zabezpečuje pre súvisiace úkony výkon základnej finančnej kontroly podľa

zákona o finančnej kontrole a audite a overenie, ktorým zabezpečí potvrdenie úplnosti, presnosti a pravdivosti zostavenia Účtov voči Európskej komisii. Keďže Účty predstavujú konečné finančné výkazy za príslušný účtovný rok a zahrňujú kladné (výdavky zo žiadostí o platbu prijímateľov) a záporné (nezrovnalosti, vrátenia) hodnoty, je potrebné, aby platobný orgán pre overenie spracovania Účtov podľa podmienok čl. 98 nariadenia (EÚ) 2021/1060 postupoval od najnižšej úrovne (žiadosti o platbu prijímateľa). Ak sa v čase schvaľovania platieb / poskytovania prostriedkov z rozpočtu Európskej únie a rovnako pri zostavovaní žiadostí o platbu a Účtov na Európsku komisiu bude riešiť prebiehajúce skúmanie, prípadne varovný list Európskej komisie, prerušenie alebo pozastavenie platieb zo strany Európskej komisie, pre systémové nedostatky v postupe riadiacich alebo sprostredkovateľských orgánov, platobný orgán musí súvisiace dočasné vylúčenie rizikových výdavkov alebo trvalo stiahnuté finančné opravy zohľadniť v procese schvaľovania výdavkov voči poskytovateľovi alebo poskytovateľovi príspevku na finančný nástroj a taktiež pri zostavovaní žiadostí o platbu a Účtov na Európsku komisiu v zmysle čl. 98/6/b nariadenia (EÚ) č. 2021/1060. V prípade konzultácie nezrovnalosti alebo systémového nedostatku s Európskou komisiou, rozhodnutia správneho orgánu alebo orgánu auditu je potrebné vytvoriť časový priestor pre proces odkladu schválenia rizikových výdavkov platobným orgánom s cieľom predídienia zamietnutia týchto výdavkov, z tohto dôvodu platobný orgán uplatní proces pozastavenia platieb, čo je administratívne najjednoduchší spôsob riešenia danej situácie, a to ako pre poskytovateľa alebo poskytovateľa príspevku na finančný nástroj, tak pre platobný orgán.

V zákone vymedzené úlohy platobného orgánu pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku plní Ministerstvo vnútra SR.

K § 7 Orgány v oblasti podpory integrovaného územného rozvoja

S cieľom zabezpečiť integrovaný územný rozvoj založený na udržiateľnom územnom prístupe podporovanom z fondov EÚ, ktorý prepája rozvojové politiky na viacerých úrovniach, sa zriaďujú inštitucionálne mechanizmy ako Rada partnerstva a Kooperačná rada udržiateľného mestského rozvoja.

Rada partnerstva je kreovaná na základe princípu vyváženého zastúpenia kľúčových partnerov regionálneho rozvoja a medzi jej základné úlohy patrí najmä koordinovať prípravu a schvaľovanie integrovaných územných stratégií, ako aj realizáciu integrovaných územných stratégií, prostredníctvom ktorých sa realizuje integrovaná územná investícia.

Pôsobnosť rady a prijímanie rozhodnutí rady upraví interný akt pri každom samosprávnom kraji v rámci SR, pričom sa stanovuje, že v súvislosti s ich nastavením sa vyžaduje súhlas ministerstva regionálneho rozvoja. Tento akt zároveň upravuje oprávnenie rady schvaľovať projektové zámery integrovanej územnej investície, ktorých predmet spadá do jej pôsobnosti.

Kooperačná rada udržiateľného mestského rozvoja podľa obdobných kritérií ako Rada partnerstva koordinuje prípravu a schvaľovanie územných stratégií udržiateľného mestského rozvoja, realizuje projektové zámery integrovanej územnej investície udržiateľného mestského rozvoja, ktorých predmet spadá do ich pôsobnosti.

K § 8 Orgán zabezpečujúci ochranu fin. záujmov

Úrad vlády Slovenskej republiky je orgánom zabezpečujúcim a koordinujúcim ochranu finančných záujmov Európskej únie podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a zároveň je orgánom, ktorý podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov vykonáva kontrolu na účely ochrany finančných záujmov Európskej únie, vrátane kontroly procesu poskytovania a využívania finančných prostriedkov Európskej únie. Úrad vlády Slovenskej republiky spolupracuje s Európskym úradom pre boj proti podvodom s cieľom zabezpečiť ochranu finančných záujmov Európskej únie v Slovenskej republike a je taktiež koordinačným útvarom pre boj proti podvodom a orgánom, ktorý zhromažďuje údaje o nezrovnalostiach od relevantných subjektov verejnej správy. . V súlade s nariadeniami Európskej únie Úrad vlády Slovenskej republiky plní oznamovaciu povinnosť o nezrovnalostiach voči Európskej komisii. Na základe Národnej stratégie ochrany finančných záujmov Európskej únie v Slovenskej republike zabezpečuje koordináciu činností orgánov a inštitúcií Slovenskej republiky zapojených do systému ochrany finančných záujmov Európskej únie v Slovenskej republike. Na účely plnenia povinností Orgánu zabezpečujúceho ochranu finančných záujmov Európskej únie sú subjekty zapojené do implementácie povinné poskytnúť tomuto orgánu nevyhnutnú súčinnosť.

K § 9 Koordinačný orgán pre finančné nástroje

Vymedzuje sa pôsobnosť a úlohy koordinačného orgánu pre finančné nástroje, ktorým je Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Koordinačný orgán pre finančné nástroje plní rovnakú koordinačnú úlohu ako centrálny koordinačný orgán pri poskytovaní nenávratného finančného príspevku, ale pre finančné nástroje a finančné nástroje kombinované s grantami v jednej operácii.

Odsek 2 zveruje do pôsobnosti koordinačného orgánu pre finančné nástroje vypracovávanie a schvaľovanie časti systému riadenia za časť finančných nástrojov, ako aj jeho zmien a doplnení a koordináciu a metodické usmerňovanie v oblasti finančných nástrojov. Pri niektorých oblastiach implementácie finančných nástrojov, najmä pri príprave Informačného monitorovacieho systému za oblasť finančných nástrojov, pri monitorovaní finančných nástrojov, pri hodnotení výsledkov vykonávania finančných nástrojov a pri vypracovávaní stanovísk k dokumentom Európska únia spolupracuje koordinačný orgán pre finančné nástroje s centrálnym koordinačným orgánom.

Odsek 3 oprávňuje koordinačný orgán pre finančné nástroje požadovať od subjektov zapojených do implementácie finančných nástrojov informácie a súčinnosť a tieto subjekty sú povinné ju poskytnúť. Súčinnosť sa vzťahuje len na informácie potrebné pre plnenie úloh koordinačného orgánu pre finančné nástroje podľa tohto zákona, nariadenia (EÚ) 2021/1060 a súvisiacej legislatívy.

K § 10 Riadiaci orgán

Právna úprava vymedzuje postavenie riadiaceho orgánu na území Slovenskej republiky, pričom určenie základných úloh riadiaceho orgánu vyplýva priamo z legislatívy Európskej únie. Riadiaci orgán vykonáva kontrolu podľa zákona o finančnej kontrole a audite, ako administratívnu finančnú kontrolu, základnú finančnú kontrolu a finančnú kontrolu na mieste. Predovšetkým overuje, či sa spolufinancované tovary a práce dodali a spolufinancované služby

poskytli, a či je projekt v súlade s uplatniteľným právom, programom a podmienkami na získanie príspevku. V prípade výkonu administratívnej finančnej kontroly predstavuje právna úprava *lex specialis* vo vzťahu k zákonu o finančnej kontrole a audite, konkrétne v súvislosti so spôsobom určenia skutočností podľa § 6 ods. 4 zákona o finančnej kontrole a audite, ktoré sa overujú administratívnou finančnou kontrolou. V spojitosti s relevantným ustanovením zákona o finančnej kontrole a audite teda vyplýva, že zostáva zachovaná povinnosť vykonávať administratívnu finančnú kontrolu vo vzťahu ku každej finančnej operácii alebo jej časti, ak orgán verejnej správy poskytne verejné financie inej osobe alebo poskytol verejné financie inej osobe, alebo ak sa poskytujú v súlade s osobitným predpisom, avšak zavádza sa povinnosť overiť len tie skutočnosti podľa § 6 ods. 4 zákona o finančnej kontrole a audite, ktoré riadiaci orgán určí so zohľadnením písomnej analýzy rizík. Z uvedeného vyplýva, že administratívnu finančnú kontrolu nie je potrebné vykonať v rozsahu všetkých relevantných skutočností podľa § 6 ods. 4 zákona o finančnej kontrole a audite, ale overia sa len tie skutočnosti, ktoré vyplývajú z písomnej analýzy rizík. Pre účely vypracovania analýzy rizík je nevyhnutné spracovávať informácie, ktoré prijímateľ poskytol pri predložení žiadosti o nenávratný finančný príspevok, v rámci konania o projekte, počas realizácie projektu a pod. Taktiež budú pri vypracovaní analýzy rizík zbierané, spracovávané a uchovávané aj informácie nezískané od prijímateľa, ale z iných zdrojov, napr. z medializovaných podnetov alebo z podporných systémov.

Riadiaci orgán môže navrhnúť sprostredkovateľský orgán a na základe určenia sprostredkovateľského orgánu vládou ho poverí vykonávaním úloh alebo riadením časti programu. Ak má sprostredkovateľský orgán realizovať okrem iného aj platby prijímateľom podľa odseku 7 (tzn. úlohy, ktoré v minulosti plnila platobná jednotka), riadiaci orgán môže v takom prípade poveriť vykonávaním úloh sprostredkovateľského orgánu len subjekt, ktorým je ministerstvo alebo Úrad vlády SR, a to z dôvodu nastavenia finančných tokov pri poskytovaní príspevku, kedy prostriedky Európskej únie prechádzajú cez príjmové a výdavkové účty poskytovateľa. Celková zodpovednosť riadiaceho orgánu za realizáciu programu však napriek prípadnému povereniu sprostredkovateľského orgánu zostáva zachovaná pre riadiaci orgán.

Riadiaci orgán zriaďuje a realizuje pre Operačný program Slovensko monitorovací výbor v súlade so svojím inštitucionálnym a právnym rámcom a so zreteľom na jeho špecifiká. Organizácia a realizácia tohto výboru sa uskutočňuje v súlade s požiadavkami pre partnerstvo podľa nariadenia (EÚ) 2021/1060.

Ustanovuje sa, že riadiaci orgán realizuje platby prijímateľom (okrem riadiaceho orgánu pre program Interact, kde realizuje platby prijímateľom platobný orgán). V tejto súvislosti je riadiaci orgán oprávnený pozastaviť alebo zamietnuť platby pre projekt alebo jeho časť, ak má podozrenie, resp. zistí nedostatky v postupe prijímateľa, partnera, užívateľa alebo osoby, ktorá má k prijímateľovi, partnerovi alebo užívateľovi vzťah dodávateľa tovarov, prác alebo služieb pri realizácii projektu. V súlade s nariadením (EÚ) 2021/1060 platí, že platba sa má prijímateľovi vyplatiť najneskôr do 80 dní odo dňa predloženia úplnej a správnej žiadosti o platbu zo strany prijímateľa.

Ustanovujú sa orgány, od ktorých je riadiaci orgán oprávnený požadovať súčinnosť pri plnení svojich úloh. Na účely riešenia nezrovnalostí je riadiaci orgán oprávnený pri plnení svojich úloh požadovať od Policajného zboru, orgánov činných v trestnom konaní a súdu

informácie napríklad v rozsahu číslo šetrenia a konania, kvalifikácia skutku, vzťah šetrenia a konaní k projektu a aktuálny stav šetrenia a konania.

Ustanovuje sa, že riadiaci orgán pre programy Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku vypracúva a schvaľuje systém riadenia týchto programov a jeho zmeny.

K § 11 Sprostredkovateľský orgán

Návrh zákona vymedzuje postavenie sprostredkovateľského orgánu. Sprostredkovateľský orgán je podľa právnej úpravy povinný plniť úlohy, ktoré boli podľa dohody s riadiacim orgánom vymedzené v písomnej forme, čo voči tretím osobám predpokladá písomné splnomocnenie zo strany riadiaceho orgánu. Preto všetky práva a povinnosti riadiaceho orgánu sa vzťahujú aj na sprostredkovateľský orgán, ak sú tieto práva a povinnosti vymedzené v písomnom poverení dojednaným s riadiacim orgánom. V jednotlivých ustanoveniach zákona, v ktorých sa uvádzajú práva, postavenie a povinnosti riadiaceho orgánu, resp. poskytovateľa sú tieto relevantné v rozsahu poverenia aj pre sprostredkovateľský orgán.

Zákon zároveň vymedzuje postavenie sprostredkovateľského orgánu, resp. štatutárneho orgánu sprostredkovateľského orgánu ako správneho orgánu v jednotlivých konaniach podľa tohto zákona.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 641 z 3. novembra 2021 bol schválený návrh na určenie subjektov, ktoré budú vykonávať úlohy sprostredkovateľských orgánov pre Operačný program Slovensko v rámci programového obdobia 2021-2027. Podľa schváleného materiálu budú úlohu sprostredkovateľského orgánu v rámci Operačného programu Slovensko plniť nasledovné subjekty: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Úrad vlády SR, Ministerstvo vnútra SR, Úrad pre verejné obstarávanie a Slovenská inovačná a energetická agentúra.

Programovanie a prípravu riadiacej dokumentácie na úrovni programu (vrátane riadiacej dokumentácie pre výber a implementáciu projektov) pre implementáciu aktivít Európskeho fondu plus pripravuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v súčinnosti s riadiacim orgánom a sprostredkovateľskými orgánmi pre Európsky fond plus. Monitorovanie a hodnotenie aktivít Európskeho fondu plus na úrovni programu vykonáva Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v súčinnosti s riadiacim orgánom a sprostredkovateľskými orgánmi pre Európsky fond plus.

K § 12 Orgán auditu

Navrhovaným znením § 12 sa ustanovuje, že funkciu orgánu auditu podľa čl. 71 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/1060 v programovom období 2021 – 2027 plní Ministerstvo financií Slovenskej republiky, ktoré podľa § 3 písm. e) zákona o finančnej kontrole a audite ako ústredný orgán štátnej správy pre finančnú kontrolu a audit zabezpečuje úlohy orgánu auditu podľa právne záväzných aktov Európskej únie.

Postavenie orgánu auditu a určenie jeho základných úloh vyplýva priamo z legislatívy Európskej únie, najmä z nariadenia (EÚ) 2021/1060, nariadenia (EÚ) 2021/1059 a nariadenia

(EÚ, Euratom) 2018/1046 v platnom znení. Za účelom naplnenia požiadaviek stanovených pre orgán auditu legislatívou Európskej únie sa v ustanovení § 12 ods. 1 upravuje výkon auditov, oprávnenie poveriť výkonom auditu subjekt vykonávajúci auditorské činnosti, oprávnenie vykonať predbežné posúdenie metodík zjednodušeného vykazovania výdavkov a metodík financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi na základe požiadaviek riadiaceho orgánu, ale aj povinnosť zverejňovať z ukončených vykonaných auditov nedostatky a odporúčania navrhnuté na ich nápravu a na odstránenie príčin ich vzniku ako aj zodpovednosť za plnenie ďalších úloh vyplývajúcich pre orgán auditu z platných právnych predpisov Európskej únie.

S cieľom poskytnúť Európskej komisii nezávislé uistenie o účinnom fungovaní systémov riadenia a kontroly a o zákonnosti a správnosti výdavkov obsiahnutých v účtoch predložených Európskym komisii je Ministerstvo financií Slovenskej republiky ako orgán auditu zodpovedný za vykonávanie najmä systémových auditov, auditov operácií a auditov účtov podľa osobitných predpisov, napríklad podľa čl. 77 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/1060, ktorým sa ustanovujú spoločné zásady a pravidlá pre fungovanie fondov Európskej únie počas programového obdobia 2021 – 2027 a čl. 48 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/1059. Tieto audit vykonáva orgán auditu ako vládny audit podľa § 19 zákona o finančnej kontrole a audite. Vládnym auditom sa podľa zákona o finančnej kontrole a audite rozumie súhrn nezávislých, objektívnych, overovacích, hodnotiacich, uisťovacích a konzultačných činností zameraných na zdokonaľovanie riadiacich a kontrolných procesov so zohľadnením medzinárodne uznávaných auditorských štandardov, najmä Medzinárodného rámca profesnej praxe interného auditu (IIA Štandardy) a vybraných medzinárodných auditorských štandardov (ISA Štandardy), príp. aj ISSAI (INTOSAI Štandardy).

V § 12 ods. 1 písm. b) sa zavádza oprávnenie orgánu auditu písomne poveriť výkonom auditu Úrad vládneho auditu, ktorý je rozpočtová organizácia svojimi príjmami a výdavkami zapojená na rozpočet Ministerstva financií Slovenskej republiky, a taktiež inú právnickú osobu, ktorá má potrebné, odborné, personálne a materiálne predpoklady.

Výkon auditov bude koordinovať a centrálnie plánovať Ministerstvo financií Slovenskej republiky, ktoré zároveň bude zodpovedné za dohľad nad auditmi vykonávanými zo strany Úradu vládneho auditu, ako aj inej právnickej osoby.

V § 12 ods. 1 písm. c) sa ustanovuje povinnosť orgánu auditu zverejňovať na webovom sídle Ministerstva financií Slovenskej republiky nedostatky z vykonaných auditov, ako aj odporúčania navrhnuté na ich nápravu a na odstránenie príčin ich vzniku, a to raz ročne v termíne do 31. marca. Zverejňovanie týchto nedostatkov, ako aj odporúčaní navrhnutých na ich nápravu a na odstránenie príčin ich vzniku má za cieľ prispieť k prevencii a predchádzaniu vzniku opakovaných nedostatkov, a tým prispieť k zníženiu negatívnych dopadov na subjekty podieľajúce sa na implementácii fondov Európskej únie.

V § 12 ods. 1 písm. d) sa upresňuje právomoc orgánu auditu vykonať predbežné posúdenie/posúdenie metodík pre aplikáciu zjednodušeného vykazovania výdavkov alebo financovania nezaloženého na nákladoch, a to na základe požiadavky riadiaceho orgánu. Predmetom tohto predbežného posúdenia/posúdenia sú metodiky, vypracované pre aplikáciu foriem financovania podľa čl. 53 písm. b) až f) a čl. 94 nariadenia (EÚ) 2021/1060. Účelom predbežného posúdenia vykonaného orgánom auditu je napomôcť predchádzaniu prípadných systémových chýb v nastavení metodík, ktoré by mohli mať finančný dopad v prípade, ak by

boli zistené až následne počas ich implementácie. Pri posúdení metodík podľa čl. 94 nariadenia (EÚ) 2021/1060 je účelom poskytnúť pozitívne hodnotenie k predloženej metodike, nevyhnutné pre jej schválenie ako súčasti operačného programu predloženého Európskej komisii.

Potreba zabezpečenia nezávislosti subjektov vykonávajúcich audit je upravená v čl. 71 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/1060, a zároveň je premietnutá aj v § 12 ods. 2, v ktorom sa ustanovuje, že tieto subjekty pri plnení úloh súvisiacich s výkonom auditu podľa odseku 1 postupujú nezávisle od subjektov, ktoré sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na koordinácii a implementácii finančných prostriedkov poskytovaných z fondov Európskej únie, ako aj od správnych a súdnych orgánov. Povinnosť zabezpečiť nezávislosť auditu vyplýva aj priamo zo zákona o finančnej kontrole a audite, ako aj z uplatňovaných medzinárodne uznávaných auditorských štandardov. Podľa § 26 zákona o finančnej kontrole a audite sú zamestnanci orgánu auditu, Úradu vládneho auditu a inej právnickej osoby pri výkone auditu a s tým súvisiacich činností povinní zdržať sa konania, ktoré vedie alebo by mohlo viesť k ich predpojatosti, postupovať nestranne a nezaujato, byť objektívni a zachovávať postoj profesionálneho skepticizmu. Rovnako musia dodržiavať etický kódex pre výkon auditu a dbať na to, aby sa ich osobné záujmy a ambície nestali prekážkou pre objektívne a nestranné posúdenie skutočností overovaných pri výkone auditu.

Navrhované znenie § 12 ods. 3 umožňuje pre orgán auditu žiadať od ktoréhokoľvek subjektu zapojeného do implementácie fondov Európskej únie súčinnosť, ktorú orgán auditu potrebuje k plneniu svojich úloh.

TRETIA ČASŤ

POSTUP PRI POSKYTOVANÍ PRÍSPEVKU

K § 13 Všeobecné ustanovenia

Príspevok sa bude poskytovať na základe inomínatnej zmluvy uzavretej podľa Obchodného zákonníka, ak nie sú poskytovateľ a prijímateľ tou istou osobou, pretože v takom prípade sa zmluva neuzatvára. Zmluvu je možné uzavrieť výlučne v prípade, ak bola žiadosť žiadateľa schválená v konaní o žiadosti. Právny nárok, t. j. subjektívne právo domáhať sa príspevku, vzniká nadobudnutím účinnosti zmluvy a po splnení podmienok obsiahnutých v zmluve. V prípade, ak je poskytovateľ a prijímateľ jednou osobou a zmluva sa neuzatvára, právny nárok na poskytnutie príspevku vzniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o schválení žiadosti podľa odseku 2. Na konanie o žiadosti sa nevzťahuje Správny poriadok okrem taxatívne vymedzených ustanovení Správneho poriadku. Základné princípy správneho konania (vyjadrené aj v § 3 Správneho poriadku) sa v plnej miere aplikujú na konanie o žiadosti v súlade s judikatúrou najvyšších súdnych autorít. Poskytovateľ je zodpovedný za výber takých projektov, ktoré do čo najväčšej miery prispievajú k napĺňaniu cieľov operačného programu.

Vzhľadom na postavenie poskytovateľa ako investora, ktorý je subjektom určujúcim výšku finančných prostriedkov, ktoré určí na podporu určitej skupiny projektov v rámci výzvy, je nutné stanoviť, že o žiadostiach sa v konaní bude rozhodovať s limitáciou alokácie určenej na takúto výzvu. Výnimkou je aplikácia inštitútu zmeny rozhodnutia o neschválení v podobe tzv. "zásobníka projektov". Týmto spôsobom poskytovateľ pri identifikácii akýchkoľvek dodatočných finančných prostriedkov, môže rozhodnúť o poskytnutí príspevku aj nad rámec

pôvodne určenej alokácie a podporiť tak aj projekty, ktoré pôvodne neboli podporené výlučne z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Ak je príspevok aj pomocou podľa práva Európskej únie (najmä čl. 107 a nasl. Zmluvy o fungovaní Európskej únie), poskytovateľ môže poskytnúť príspevok iba vtedy, ak sú splnené podmienky pre poskytnutie pomoci v súlade s uplatniteľným právom Európskej únie (štátnej pomoci alebo minimálnej pomoci). Dňom poskytnutia pomoci je deň účinnosti zmluvy alebo ak k uzavretiu zmluvy nedochádza, je to deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o schválení žiadosti podľa odseku 2.

K § 14 Výzva

Upravuje sa spôsob a miesto na podanie žiadosti. Žiadosť podáva žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy, ktorú vypracuje a vyhlási poskytovateľ prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému podľa § 48. Informácia o zverejnení výzvy môže byť šírená aj inými masovo komunikačnými prostriedkami za účelom zabezpečenia čo najširšej informovanosti o vyhlásenej výzve, avšak záväzné znenie výzvy je však len také, ktoré je vyhlásené zákonom stanoveným spôsobom, t. j. prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému podľa § 48.

Formálne náležitosti výzvy sú vymenúvané demonštratívne, preto ich môže poskytovateľ dopĺňať podľa svojej potreby. K formálnym náležitostiam výzvy sa viaže možnosť ich zmeny, ktorá nie je obmedzená.

Podmienky poskytnutia príspevku sa osobitne neuvádzajú, pretože ich obsah, počet ako aj rozsah oblasti, ktorú pokrývajú, musí byť prispôsobená obsahu výzvy a cieľov, ktoré vyhlásením výzvy poskytovateľ sleduje.

Okrem formálnych náležitostí a podmienok poskytnutia príspevku výzva môže obsahovať prílohy ako aj ďalšie skutočnosti, ktoré sa vzťahujú k poskytnutiu príspevku, ale nemajú charakter podmienok poskytnutia príspevku. Ide najmä o rôzne procesné postupy alebo iné (aj hmotnoprávne) skutočnosti, ktoré sa podľa obsahu výzvy môžu aplikovať až v čase realizácie projektu na základe zmluvy, avšak v súlade s povinnosťou informovanosti žiadateľa o podmienkach výberu a realizácie projektov sa uvádzajú už vo výzve ako základom dokumente a následne sa môžu, podľa svojho obsahu a cieľov, ktoré sa nimi sledujú, pretaviť do zmluvných podmienok, prípadne podmienok v rámci riadiacej dokumentácie (napr. do príručky pre žiadateľa, prípadne do príručky pre prijímateľa). Na zmenu týchto skutočností sa vzťahuje režim zmeny formálnych náležitostí výzvy.

Umožňuje sa zmeniť prebiehajúcu ako aj už uzavretú výzvu (už či na základe uplynutia času alebo inej skutočnosti), a to až do vydania prvého rozhodnutia. Pri tzv. otvorenej výzve (výzva s uzavretím na základe skutočnosti) sa možnosť zmeny výzvy vzťahuje na aktuálne posudzované hodnotiace kolo (posudzované časové obdobie), t. j. do vydania rozhodnutia v rámci daného hodnotiaceho kola, v ktorom dochádza k zmene výzvy. Takáto zmena sa vzťahuje aj na všetky nasledujúce hodnotiace kolá, pričom smerom do minulosti (vo vzťahu k predchádzajúcim hodnotiacim kolám, t. j. predchádzajúcim posudzovaným časovým obdobiam), zostáva výzva takouto zmenou nedotknutá a takáto zmena sa nijako netýka ani rozhodnutí, ktoré už boli vydané pred takouto zmenou výzvy. Cieľom je zabezpečiť, aby v rovnakej skupine žiadateľov platili pre výber ich žiadostí rovnaké podmienky. Zákon

definuje prvé rozhodnutie, ktorého vydaním zaniká možnosť zmeny výzvy a považuje sa zaň len meritórne rozhodnutie v konaní o žiadosti a rozhodnutie o zastavení konania pre prípad pochybností o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti. To znamená, že prvým rozhodnutím nie je procesné rozhodnutie o zastavení konania, ktoré sa vydáva obligatórne v prípadoch, kedy nastane dôvod pre zastavenie konania podľa § 17 ods. 1. Z dôvodu zabezpečenia právnej istoty a ochranu práv žiadateľa, ktorému bolo zastavené konanie z dôvodov podľa § 17 ods. 1 a následne došlo k zmene výzvy, je takémuto žiadateľovi priznané právo na odvolanie za osobitných podmienok podľa § 19 ods. 8.

Výzvu je možné meniť v celom rozsahu, pričom poskytovateľ je pri každej zmene výzvy povinný postupovať tak, aby nedošlo k porušeniu žiadneho z princípov uvedených v § 2 ods. 2. Súčasne musia byť dodržané ustanovenia a povinnosti podľa právnych predpisov alebo záväznej riadiacej dokumentácie (napr. platné znenie operačného programu, schválené hodnotiace a výberové kritériá). Osobitne sa upozorňuje na princíp právnej istoty a predvídateľnosti práva, ktorý sa pri zmene výzvy prejavuje aj v tom, že takáto zmena musí byť riadne odôvodnená z hľadiska potreby jej vykonania a súčasne je poskytovateľ povinný poskytnúť žiadateľom primerané predĺženie lehoty (t. j. lehoty na predĺženie uzavretia výzvy/hodnotiaceho kola otvorenej výzvy, resp. lehoty na doplnenie žiadosti) na prispôsobenie obsahu nimi podávaných žiadostí zmenenému obsahu výzvy, pokiaľ to bude vyžadovať charakter zmien výzvy. Poskytovateľ preto pri zmene výzvy zohľadňuje čo najmenší dopad na existujúcich žiadateľov. Pokiaľ žiadateľ nezareaguje na možnosť doplnenia žiadosti tak, ako mu to umožnil poskytovateľ, poskytovateľ koná o žiadosti v stave, v akom bola prvotne podaná, vrátane uplatnenia klarifikácie podľa § 16 ods. 5 s následnou možnosťou zastavenia konania podľa § 17 ods. 2. Neprispôsobenie obsahu žiadosti podľa zmeny výzvy žiadateľom podľa upozornenia (umožnenia doplnenia) poskytovateľom, samé osebe nezakladá dôvod na zastavenie konania podľa § 17 ods. 2. V prípade, ak z objektívnych dôvodov alebo skutočností, ktoré nastali po vyhlásení výzvy, nie je možné financovať projekty na základe výzvy, poskytovateľ môže výzvu zrušiť. Navrhovaným ustanovením môže poskytovateľ zrušiť výzvu bez obmedzenia. Hoci zrušenie výzvy predstavuje manažérsky nástroj poskytovateľa k možnosti presunutia finančných prostriedkov na iné alebo nové výzvy, z dôvodu princípu predvídateľnosti práva a právnej istoty k zrušeniu výzvy môže dochádzať iba výnimočne, v riadne odôvodnených prípadoch. Zrušenie výzvy nemôže mať vplyv na už vydané rozhodnutie o žiadosti, ktorým boli už v minulosti právoplatne upravené právne vzťahy. Účinky rozhodnutí vydaných do zrušenia výzvy ostávajú zachované. Čo sa týka postupu poskytovateľa k žiadostiam podaným do zrušenia výzvy, o ktorej ešte nebolo do zrušenia výzvy rozhodnuté, poskytovateľ tieto žiadosti vráti. To znamená, že právna úprava neumožňuje o takýchto žiadostiach po zrušení výzvy rozhodnúť.

Akékoľvek zmeny výzvy a jej zrušenie podliehajú režimu riadneho zverejnenia prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému spolu s odôvodnením ich vykonania.

K § 15 Projektový zámer

Výzva na predkladanie projektových zámerov je možnosťou, ktorú poskytovateľ môže ale nemusí využiť s ohľadom na charakter podporovaných projektov, časové možnosti ako aj administratívnu náročnosť vypracúvania žiadostí. Projektové zámery majú potenciál prispieť k efektívnejšiemu výberu žiadostí v niektorých prípadoch a zároveň umožnia žiadateľom na

základe záverov uvedených v hodnotiacej správe zväžiť následné zapojenie sa do výzvy predložením žiadosti. Posudzovanie projektových zámerov by malo byť zjednodušené do najväčšej možnej miery, a teda nemá byť ani z vecného (obsahového) hľadiska procesom podobnej náročnosti, ako je samotné konanie o žiadosti. Je potrebné obsah výzvy na posudzovanie projektových zámerov čo najviac zjednodušiť a zacieliť na účel, pre ktorý poskytovateľ pristúpil k využitiu tohto inštitútu.

Projektovým zámerom žiadateľ navrhuje základné charakteristiky projektu, ktorý by pripravuje a plánuje realizovať. Na konci tohto procesu poskytovateľ vypracuje hodnotiacu správu ku každému predloženému projektovému zámeru podľa ods. 6. Samotné posúdenie projektového zámeru nie je konaním, ktoré by končilo meritórnym rozhodnutím, a preto obsah hodnotiacej správy nie je rozhodujúcim faktorom pre možnú účasť v rámci následne vyhlásenej výzvy. V rámci následne vyhlásenej výzvy podľa § 14 je preto možné využiť len podmienku účasti v rámci výzvy na predkladanie projektových zámerov, ktorá sa pre účel výzvy podľa § 14 prejavuje iba prostredníctvom predloženia hodnotiacej správy (cez určenie tomu zodpovedajúcej podmienky poskytnutia príspevku), bez ohľadu na obsah hodnotiacej správy. Hodnotiaca správa tak nie je individuálnym správnym aktom, keďže na jej základe nedochádza k rozhodovaniu o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach dotknutých subjektov.

K § 16 Konanie o žiadosti

Konanie o žiadosti je osobitným typom správneho konania, ktoré je upravené týmto zákonom s podporou konkrétne vymenovaných ustanovení Správneho poriadku, pričom iné ako tieto vymenované ustanovenia Správneho poriadku sa na konanie o žiadosti nevzťahujú (okrem princípov správneho konania). Konanie o žiadosti je návrhovým konaním, ktoré začína doručením žiadosti poskytovateľovi na základe vyhlásenej výzvy. Cieľom konania je schváliť najkvalitnejšie projekty do výšky disponibilnej finančnej alokácie. Nevyhnutnou podmienkou pre dosiahnutie tohto cieľa je vykonanie overenia, či podaná žiadosť, ak bola podaná riadne a včas, spĺňa všetky podmienky poskytnutia príspevku tak, ako boli stanovené vo výzve. Overovanie splnenia podmienok poskytnutia príspevku je priebežné, bez určenia špecifických okamihov, ku ktorým by muselo byť vykonané.

Z odseku 5 vyplýva systém obligatórneho alebo fakultatívneho oznámenia o pochybnostiach o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti a výzvy na ich odstránenie (tzv. klarifikácia). Obligatórna povinnosť poskytovateľa umožniť žiadateľovi odstrániť nedostatky žiadosti sa vzťahuje na dva osobitne upravené prípady. Prvým prípadom je situácia, ak poskytovateľ postupom podľa odseku 4 zistí pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti týkajúce sa splnenia podmienok predloženia žiadosti. Žiadosťou sa rozumie celé podanie označené ako žiadosť vrátane jej príloh, ktoré sú v nej označené ako prílohy žiadosti, preto nie je potrebné v zákone uvádzať slovné spojenie “prílohy žiadosti”. Druhým prípadom je situácia, ak poskytovateľ postupom podľa odseku 4 zistí pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti splnenia podmienok poskytnutia príspevku. V oboch týchto prípadoch sa klarifikácia realizuje tak, že poskytovateľ je povinný vyzvať žiadateľa na odstránenie zistených pochybností, pričom mu na to určí lehotu nie kratšiu ako päť dní od doručenia oznámenia (výzvy) poskytovateľa. Klarifikovať pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti splnenia podmienok poskytnutia príspevku je možné aj opakovane, a to pre ten istý nedostatok alebo pre iný

nedostatok, a to aj taký, ktorý vyšiel najavo v súvislosti s už dopĺňanými skutočnosťami alebo úplne iný. Účelom procesu klarifikácie je dôsledne zistiť skutkový stav a stabilizovať podklady pre rozhodnutie poskytovateľa tak, aby boli schválené tie najkvalitnejšie projekty, a teda umožniť žiadateľom odstrániť nedostatky žiadostí, ktoré by len z administratívnych alebo iných dôvodov nemajúcich základ vo vecnej podstate projektu bránili jeho schváleniu. Súčasne však proces klarifikácie musí byť nastavený v súlade s princípmi podľa § 2 ods. 2, teda predovšetkým transparentne (musí byť procesne opísaný v zverejnenej riadiacej dokumentácii, aby mal žiadateľ možnosť sa s ním vopred oboznámiť), nediskriminačne a v súlade s princípom rovnakého zaobchádzania. Fakultatívna možnosť klarifikácie, na ktorú poskytovateľ nie je povinný, vyplýva z poslednej vety ustanovenia. Týmto inštitútom sa poskytovateľovi dáva možnosť, nie však povinnosť, vyzvať žiadateľa na odstránenie nejasností o takých skutočnostiach, ktoré síce majú byť obsiahnuté v žiadosti na základe výzvy alebo inej riadiacej dokumentácie, ale nemajú charakter podmienok poskytnutia príspevku a ich nesplnenie nebráni pokračovaniu v konaní, pretože podľa zákona nevedie ani k zastaveniu konania (§17), ani k rozhodnutiu o neschválení (ods. 7). Ide napríklad o skutočnosti podľa § 14 ods. 3, ktoré poskytovateľ vo výzve nastavil ako podmienky pre realizáciu resp. pre udržateľnosť projektu a prejavia sa tak v zmluvných podmienkach, avšak je vhodné ich ozrejmiť už v štádiu konania o žiadosti. Výzva na doplnenie žiadosti, realizujúca túto fakultatívnu možnosť klarifikácie, povinne neobsahuje poučenie o následkoch nesplnenia výzvy na doplnenie, resp. v dôsledku omeškania s jej dorúčením, pretože zákon s takýmito opomenutiami žiadateľa nespája žiaden negatívny právny následok majúci vplyv na práva žiadateľa a poskytovateľ je povinný aj napriek ich existencii ďalej pokračovať v konaní. Na úpravu obsiahnutú v § 16 ods. 5 priamo nadväzuje režim zastavenia konania podľa § 17 ods. 1 písm. c) a ods. 2. Pre účely implementačnej praxe je nutné zdôrazniť, že zákonné rozhodnutie o zastavení konania sa musí viazať k splneniu jedného z dvoch dôvodov uvedených v § 17 ods. 1 písm. c) alebo ods. 2, nie však vo vzťahu k iným dôvodom, čo je potrebné mať na pamäti pri formulácii obsahu klarifikácie (oznámenia poskytovateľa) adresovanej žiadateľovi.

Meritórnym výsledkom konania o žiadosti je rozhodnutie o schválení, ak žiadosť žiadateľa splnila všetky podmienky poskytnutia príspevku alebo rozhodnutie o neschválení, ak žiadosť žiadateľa nesplnila čo i len jednu podmienku poskytnutia príspevku, prípadne, ak aj tieto boli splnené, avšak nie je možné žiadosť schváliť z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov určených vo výzve.

V prípade neschválenia žiadosti z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov určených vo výzve priamo zákon určuje ich zoradenie do poradia podľa aplikácie kritérií na výber projektov, pričom toto poradie musí byť dodržané pri zmene rozhodnutia o neschválení žiadosti podľa § 18.

Priamo zákon určuje postavenie poskytovateľa ako správneho orgánu, ktorý vedie konanie o žiadosti ako osobitné správne konanie. Podľa § 3 písm. u) je poskytovateľom riadiaci orgán alebo sprostredkovateľský orgán.

§ 17 Zastavenie konania

K nemeritórnemu ukončeniu konania o žiadosti z procesných dôvodov zastavením konania dochádza z taxatívne vymenovaných dôvodov obligatórne (podľa odseku 1) alebo fakultatívne (podľa odseku 2), keď nemožno pokračovať v konaní a dospieť k meritórnemu

rozhodnutiu. Rozhodnutie o zastavení konania sa doručuje žiadateľovi okrem prípadu, ak žiadateľ zomrel, bol vyhlásený za mŕtveho alebo zanikol bez právneho nástupcu. Na náležitosti rozhodnutia o zastavení konania sa primerane vzťahujú náležitosti rozhodnutia o žiadosti.

Ak sú dôvodom pre zastavenie konania pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti týkajúce sa splnenia podmienok doručenia alebo pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti týkajúce sa splnenia podmienok poskytnutia príspevku, zastaveniu konania musí predchádzať výzva na odstránenie týchto pochybností podľa § 16 ods. 5 prvá až tretia veta (tzv. obligatórna klarifikácia). Ustanovenie § 16 ods. 5 prvá až tretia veta a ustanovenia § 17 ods. 1 písm. c), resp. § 17 ods. 2 sú pevne previazané. Kým pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti týkajúce sa splnenia podmienok doručenia sa riešia na základe jednej obligatórnej klarifikácie podľa § 16 ods. 5 prvá až tretia veta, pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti týkajúce sa splnenia podmienok poskytnutia príspevku možno riešiť aj viacerými výzvami podľa § 16 ods. 5 prvá až tretia veta (opakovanou klarifikáciou). Opakovaná možnosť klarifikácie reaguje na možnosť zastaviť konanie z toho hľadiska, že účelom konania poskytovateľa nie je trestať žiadateľa za formálne nedostatky žiadosti, ale vytvoriť podmienky na to, aby bolo možné vybrať na financovanie najkvalitnejšie projekty. Preto režim postupu poskytovateľa môže zahŕňať možnosť opakovanej klarifikácie tej istej skutočnosti obmedzením počtu klarifikácií, vecným obmedzením, časovým obmedzením a podobne. Cieľom je dosiahnuť stav, aby poskytovateľ mal k dispozícii podklady, na základe ktorých je schopný rozhodnúť meritórne, teda o schválení alebo o neschválení žiadosti. Ako už bolo uvedené v časti k § 16 k podmienkam klarifikácie, poskytovateľ sa pri nastavení procesu odstraňovania pochybností o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti musí riadiť princípmi a zásadami podľa § 2 ods. 2 ako aj princípmi správneho konania. Jedným zo základných princípov je povinnosť postupovať tak, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. K zastaveniu konania môže dôjsť až vtedy, keď z poučenia obsiahnutého vo výzve na doplnenie podľa § 16 ods. 5 tretia veta jednoznačne vyplýva, že neodstránenie nedostatku alebo pochybnosti poskytovateľa o pravdivosti alebo úplnosti zo strany žiadateľa na výzvu poskytovateľa alebo vznik novej pochybnosti na strane poskytovateľa môže spôsobiť zastavenie konania o žiadosti a súčasne, keď ani po vykonanej klarifikácii v súlade s § 2 ods. 2 poskytovateľ objektívne nemôže vydať meritórne rozhodnutie (pokračovať v konaní o žiadosti), pretože z podkladov, ktoré má k dispozícii, nie je možné vyhodnotiť splnenie všetkých alebo nesplnenie aspoň jednej z podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve.

§ 18 Konanie o zmene rozhodnutia o neschválení žiadosti

Ustanovuje sa možnosť poskytovateľa ex offio zmeniť rozhodnutie o neschválení žiadosti, ktoré už nadobudlo právoplatnosť (na právoplatnosť sa použije ustanovenie § 52 Správneho poriadku), ak sú kumulatívne splnenie podmienky uvedené v odseku 1. Tieto podmienky sú stanovené taxatívne.

Konanie podľa tohto ustanovenia je nenávrhové. O začatí konania o zmene rozhodnutia poskytovateľ informuje žiadateľa, pričom ak je to potrebné, vyzve žiadateľa na preukázanie toho, že preukázateľne splňa podmienky poskytnutia príspevku a súhlasí so zmenou rozhodnutia. Takýto postup je nevyhnutný z dôvodu, že od pôvodného konania, kde boli overené podmienky poskytnutia príspevku, mohol uplynúť dlhší časový úsek, pričom mohlo

dôjsť k takým zmenám, v dôsledku ktorých už nie je možné navrhovaný projekt financovať, resp. žiadateľ sám už nemusí mať záujem na realizácii projektu. Niektoré podmienky poskytnutia príspevku sú objektívne nemenné a nie je potrebné ich osobitne overovať. Z tohto dôvodu, ak nie sú preukázateľne splnené podmienky poskytnutia príspevku, alebo žiadateľ ich na výzvu poskytovateľa nepreukáže, resp. nepreukáže včas alebo so zmenou rozhodnutia nesúhlasí, poskytovateľ konanie zastaví. V opačnom prípade zmení rozhodnutie o neschválení žiadosti a žiadosť schváli. Viazanosť poskytovateľa poradím žiadostí, v akom boli neschválené aplikáciou kritérií pre výber projektov v pôvodnom konaní o žiadosti vyplýva z § 16 ods. 7 písm. b) a toto poradie musí byť dodržané. To znamená, že nesmie dôjsť k náhodnému alebo neodôvodnenému výberu zo skupiny neschválených žiadostí. V prípade, ak pri niektorých žiadostiach zo skupiny neboli preukázané dôvody na zmenu rozhodnutia o neschválení a konanie bolo zastavené, v prípade rozhodnutia poskytovateľa pri využití ďalších finančných prostriedkov na rovnakú skupinu už nebudú žiadosti, pri ktorých bolo zastavené konanie, opätovne podliehať možnosti preskúmania podľa tohto ustanovenia (nakolko tam došlo k vydaniu rozhodnutia o zastavení konania a podľa odseku 1 tohto ustanovenia preskúmaniu podliehajú len rozhodnutia o neschválení), ale posudzované budú žiadosti, ktoré sú v ďalšie v poradí.

K § 19 a § 20 Odvolanie a odvolacie konanie

Úprava odvolacieho konania je komplexná v súlade s bežne uplatňovaným režimom riadnych opravných prostriedkov v správnom práve.

Odvolanie je riadnym opravným prostriedkom podávaným voči neprávoplatnému rozhodnutiu, voči ktorému je odvolanie prípustné (ods. 7), má odkladný účinok a na konanie o žiadosti a odvolacie konanie sa vzťahuje zásada jednotnosti konania.

Hoci zákon stanovuje náležitosti odvolania, pri posudzovaní ich splnenia je potrebné vyhnúť sa prílišnému formalizmu a je potrebné konať o každom odvolaní, z ktorého obsahu je zrejmé, akej veci sa týka, aké sú dôvody, pre ktoré žiadateľ odvolanie podal, čoho sa domáha, ak je datované a podpísané. Rovnaký prístup je potrebné aplikovať aj pri dôvodoch odmietnutia odvolania podľa odseku 9. Zákon nijako neobmedzuje dôvody podania odvolania (na rozdiel od využitia inštitútu preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania). O odmietnutí odvolania rozhoduje poskytovateľ. Voči tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie podľa všeobecného ustanovenia § 19 ods. 1. Ak štatutárny orgán poskytovateľa dôjde k záveru, že neboli dané dôvody na odmietnutie odvolania, rozhodnutie poskytovateľa zmení tak, že sa odvolanie neodmieta. Z praktických dôvodov sa uvádza, že rozhodnutie poskytovateľa vydané v konaní o žiadosti, ktoré bolo napadnuté odvolaním, ktoré bolo následne odmietnuté a voči tomuto odmietnutiu žiadateľ podal odvolanie, až do skončenia odvolacieho konania voči rozhodnutiu o odmietnutí odvolania, resp. do vyriešenia pôvodne podaného odvolania, ak bolo rozhodnutie o odmietnutí zmenené, nenadobudne právoplatnosť.

Stanovuje sa lehota na podanie odvolania desať dní od doručenia rozhodnutia, voči ktorému má odvolanie smerovať. Ak dôjde k zastaveniu konania z dôvodov podľa § 17 ods. 1 a následne k zmene uzavretej výzvy alebo k zmene otvorenej výzvy, ktorá sa týka daného hodnotiaceho kola a súčasne dôvod zastavenia konania súvisí s neskoršou zmenou uzavretej výzvy, resp. so zmenou otvorenej výzvy týkajúcou sa daného hodnotiaceho kola, žiadateľ má právo podať odvolanie v lehote desiatich dní odo dňa zverejnenia zmeny výzvy v Informačnom

monitorovacím systéme. Z praktických dôvodov je vhodné doplniť, že dodatočná odvolacia lehota desať pracovných dní sa vzťahuje aj na odvolanie voči rozhodnutiu o zastavení konania podľa § 17 ods. 1 písm. c), pričom toto sa v odseku 7 písm. a) zámerne neuvádza medzi výnimkami, pretože voči nemu je vždy prípustné odvolanie, a teda nie je dôvod ho uvádzať v odseku upravujúcom neprípustnosť odvolania.

Ak dôjde k späťvzatiu odvolania do vydania rozhodnutia o odvolaní, konanie sa nezastavuje, ale poskytovateľ iba vyznačí právoplatnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia ku dňu doručenia späťvzatia poskytovateľovi. Ide o novú a zjednodušenú úpravu v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou.

O odvolaní rozhoduje štatutárny orgán poskytovateľa ako odvolací správny orgán, ak poskytovateľ odvolanie neodmietne alebo mu v plnom rozsahu nevyhoví (v autoremedúre). Obligatórne sa ustanovuje povinnosť zriaďovať osobitnú komisiu, ktorá štatutárnemu orgánu poskytovateľa predkladá návrh na rozhodnutie, ktorým ale odvolací orgán nie je viazaný. Osobitná komisia má postavenie poradného orgánu štatutárneho orgánu poskytovateľa, ktoré v zásade zodpovedá postaveniu rozkladovej komisie, aké táto má podľa § 61 ods. 2 Správneho poriadku v konaniach vedených podľa Správneho poriadku. Odvolací orgán má možnosť rozhodnutie poskytovateľa potvrdiť, ak nezistí žiadne pochybenia s vplyvom na správnosť a/alebo zákonnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia. Ak rozhodnutie trpí vadami, ktoré nie je možné odstrániť na úrovni odvolacieho orgánu, osobitne v prípade nedostatočne zisteného skutkového stavu alebo iných pochybení majúcich vplyv na správnosť a zákonnosť rozhodnutia, vrátane procesných práv alebo v prípade, ak je to vhodnejšie najmä z dôvodu rýchlosti a hospodárnosti konania, odvolací orgán rozhodnutie zruší a vráti poskytovateľovi na nové konanie a rozhodnutie, pričom poskytovateľ je v novom konaní viazaný právnym názorom štatutárneho orgánu. Ak rozhodnutie trpí vadami, ktoré sú odstrániteľné v odvolacom konaní a nie sú pochybnosti o dodržaní všetkých procesných práv žiadateľa, odvolací orgán má možnosť rozhodnutie zmeniť.

Stanovuje sa poriadková lehota na rozhodnutie o odvolaní, ktorá je 30 dní od predloženia odvolania odvolaciemu orgánu alebo 60 dní vo zvlášť zložitých prípadoch, pričom o predĺžení lehoty musí byť odvolateľ upovedomený.

Rozhodnutie o odvolaní nadobúda právoplatnosť jeho dorúčením odvolateľovi. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom, okrem rozhodnutia o zrušení rozhodnutia a vrátení veci poskytovateľovi na ďalšie konanie a rozhodnutie, pretože v takomto prípade nie je konanie o žiadosti ukončené.

§ 21 Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania

Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje voči právoplatnému rozhodnutiu vydanému v konaní podľa tohto zákona, okrem rozhodnutia vydaného v odvolacom konaní. Nie je však vylúčené, aby predmetom preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania bolo rozhodnutie vydané podľa § 16, voči ktorému nebolo podané odvolanie (bez ohľadu na dôvod), alebo odvolanie bolo odmietnuté.

Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania sa realizuje z vlastného podnetu štatutárneho orgánu poskytovateľa alebo na základe podnetu žiadateľa. Zákon nevylučuje možnosť opakovaného podania podnetu žiadateľom. Proces preskúmania mimo odvolania sa

vždy člení na dve fázy, a to fázu pred samotným začatím preskúmacieho konania a po jeho začatí. V prvej fáze sa v prípade podaného podnetu žiadateľom štatutárny orgán poskytovateľa zaoberá opodstatnenosťou tohto podnetu, pričom výsledok je pre žiadateľa iba informatívny, a teda ani v prípade oznámenia o neuznaní opodstatnenosti podnetu, takéto oznámenie nepodlieha súdnemu prieskumu a súčasne, oznámenie o uznaní opodstatnenosti podnetu neprezumuje zmenu alebo zrušenie preskúmaného rozhodnutia. Tento stav vyplýva z charakteru mimoriadnych opravných prostriedkov a v zásade preberá režim upravený aj v Správnom poriadku.

Doručením oznámenia o uznaní opodstatnenosti podnetu žiadateľovi sa začína konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania, ktoré predstavuje druhú fázu preskúmacieho procesu. V prípade vlastného podnetu štatutárneho orgánu poskytovateľa sa konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania začína doručením oznámenia žiadateľovi o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania. Štatutárny orgán je povinný pri preskúmaní vychádzať z právneho stavu a skutkových okolností v čase vydania pôvodného rozhodnutia. Zmena jedného rozhodnutia na základe individuálneho preskúmania rozhodnutia v rámci mimoriadneho opravného prostriedku preto nie je spôsobilá vyvolať automaticky dôvody na zmenu rozhodnutí o ostatných žiadostiach v rámci dotknutej skupiny.

Výsledkom preskúmacieho konania je rozhodnutie o zmene preskúmaného rozhodnutia, ak štatutárny orgán poskytovateľa dospeje k záveru, že preskúmané rozhodnutie bolo vydané v rozpore s týmto zákonom alebo osobitným právnym predpisom. Rozpor preskúmaného rozhodnutia s týmto zákonom alebo s osobitným právnym predpisom by mal byť uvedený a prípadne aj odôvodnený v samotnom podnete, pretože v prípade jeho absencie štatutárny orgán poskytovateľa nemá zákonom uloženú vyhľadávacu povinnosť. Ak sú na to splnené podmienky, štatutárny orgán poskytovateľa môže preskúmané rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na nové konanie a rozhodnutie poskytovateľovi, pričom ho zaviazá právnym názorom, ktorý je pre poskytovateľa záväzný. V prípade, ak štatutárny orgán poskytovateľa nezistí porušenie tohto zákona alebo osobitného právneho predpisu, preskúmacie konanie zastaví. Štatutárny orgán poskytovateľa môže konanie zastaviť aj vtedy, ak mu žiadateľ oznámi, že na preskúmaní netrvá a preskúmaným rozhodnutím je rozhodnutie o neschválení alebo o zastavení konania. Všetky rozhodnutia vydané v preskúmacom konaní majú charakter druhostupňových rozhodnutí, nadobúdajú právoplatnosť ich doručením žiadateľovi a podliehajú súdnemu prieskumu.

Stanovuje sa lehota na preskúmanie rozhodnutia o schválení, a to do zaslania návrhu na uzavretie zmluvy. V prípade rozhodnutia o neschválení alebo zastavení konania sa preskúmacie konanie musí začať do dvoch rokov od nadobudnutia právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia.

§ 22 Zmluva

Príspevky z fondov Európskej únie sa budú poskytovať na základe inomínátnej zmluvy uzavretej podľa Obchodného zákonníka. Možno poukázať aj na dôvodovú správu k § 13. Nadobudnutím účinnosti zmluvy sa žiadateľ označuje ako prijímateľ. Zmluva obsahuje práva a povinnosti zmluvných strán pri poskytnutí príspevku a pri realizácii projektu a počas udržateľnosti projektu. Zmluva nezaniká ani v prípade splynutia, t. j. ak sa poskytovateľ a prijímateľ stanú jednou osobou, využijúc osobitné ustanovenie podľa § 584 Občianskeho

zákonníka, čo umožňuje neprerušenu realizáciu aktivít projektu a dodržanie časových rámcov poskytnutia príspevku.

Stanovujú sa podmienky pre uzavretie zmluvy (kontraktačný proces), pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. Zmluvu je možné uzavrieť výlučne v prípade, ak bola žiadosť schválená v konaní o žiadosti a žiadateľ s uzavretím zmluvy súhlasí a poskytol potrebnú súčinnosť. Uzavretiu zmluvy predchádza zaslanie návrhu na jej uzavretie, ktorý je smerovaný zo strany poskytovateľa voči žiadateľovi, ktorého žiadosť bola v konaní o žiadosti schválená. Vznik povinnosti poskytovateľa zaslať žiadateľovi návrh zmluvy je pri rozhodnutiach o schválení, ktoré obsahovali vo výroku podmienky, viazaný na preukázateľné splnenie týchto podmienok. Preto v prípade, ak podmienky stanovené v rozhodnutí o schválení neboli splnené, resp. márne uplynula lehota na ich splnenie, poskytovateľovi nevzniká povinnosť zaslať takémuto žiadateľovi návrh na uzavretie zmluvy a takému žiadateľovi nevzniká recipročné právo na zaslanie návrhu. Nakoľko pred samotným zaslaním návrhu zmluvy je na vypracovanie jej znenia potrebná súčinnosť žiadateľa, ustanovuje sa povinnosť túto súčinnosť poskytovateľovi poskytnúť. Následkom neposkytnutia súčinnosti je zánik povinnosti poskytovateľa zaslať žiadateľovi návrh na uzavretie zmluvy.

Podmienkou pre uzavretie zmluvy je aj splnenie podmienok vyplývajúcich z osobitných predpisov, ktoré limitujú poskytovanie verejných prostriedkov splnením v nich uvedených podmienok. Všetky takto stanovené podmienky musia byť pred zaslaním návrhu na uzavretie zmluvy splnené. Ide napríklad o povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora, povinnosti overenia splnenia podmienok pre poskytnutie štátnej pomoci alebo minimálnej pomoci podľa právnych aktov Európskej únie a príslušnej schémy pomoci a ďalšie.

V odsekoch 6 až 8 sa stanovuje osobitný postup pri zmene zmluvy vzhľadom na vyhodnotenie implementačných skúseností za tri predchádzajúce programové obdobia ako aj na základe pozitívnych skúseností s režimom tzv. hromadnej zmeny zmluvy podľa § 59 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v rámci ktorého sa využíva jednostranná zmena zmluvy. Zjednodušený režim zmien zmluvy sa týka hromadných (plošných) zmien (odsek 6), ako aj individuálnych zmien (odsek 7) realizovaných za určených podmienok a v súlade so zmluvou. Ide o praktické preklopenie požiadaviek na zásadné zníženie administratívnej záťaže a zjednodušenie postupov. Plošná (hromadná) zmena zmlúv podľa odseku 6 sa vykoná voči celej skupine prijímateľov jedným úkonom zmeny zmluvy. V ustanovení je vymedzené, čoho sa takáto zmena nesmie týkať, pretože nesmie ísť o zmeny, ktoré sú v konečnom dôsledku v neprospech prijímateľov a súčasne je v ustanovení určené aj pozitívne vymedzenie takto vykonávaných zmien odkazom na zmluvu, ktorá bude predpokladať, ktoré jej časti bude možné takto zmeniť. Obsahovo ide predovšetkým o aktualizácie zmeny, ku ktorým dochádza v dôsledku zmeny právnych predpisov SR alebo právnych aktov EÚ a z nich vyplývajúcich nastavení pre realizáciu projektu alebo zmien majúcich všeobecný charakter pre všetkých prijímateľov rovnako (napríklad predlžovanie lehôt). Kvantitatívne vymedzenie rozsahu prijímateľov použitím slova „všetkých“ znamená všetkých tých prijímateľov, ktorým je takto vykonaná zmena určená vzhľadom najmä na zameranie výzvy a následne uzatváraných zmlúv (daní prijímateľa majú uzavreté druhovo rovnako zamerané zmluvy), pričom v plnej miere sa uplatní princíp nediskriminácie a

rovnakého zaobchádzania. V odseku 7 sa upravuje režim zmien zmluvy, ktoré navrhol sám prijímateľ a poskytovateľ ich bezo zmeny akceptoval. V tomto ustanovení je upravený aj režim zmien, ktoré vyplývajú z už uzavretých verejnoprávnych postupov vykonávaných v rámci finančných kontrol, resp. kontrol verejných obstarávaní, pri preberaní ktorých predstavuje písomný dodatok k zmluve zrejmu duplicitu k už vykonaným úkonom poskytovateľa a ako aj prijímateľa. Navrhovaný zjednodušený režim zmien v plnej miere rešpektuje požiadavku transparentnosti zmluvných vzťahov v rámci tzv. povinne zverejňovaných zmlúv tým, že všetky takto vykonané zmeny budú v plnej miere zverejnené vždy vo verejnej časti informačného monitorovacieho systému, pričom v informačnom monitorovacom systéme v jeho verejnej časti bude zverejnená aj základná zmluva a všetky jej zmeny (dodatky), t. j. aj tie, ktoré sa zverejňujú v centrálnom registri zmlúv. Súčasne bude zmluva zverejnená v Centrálnom registri zmlúv obsahovať vnútorný odkaz na prelinkovanie na jej zverejnenie v informačnom monitorovacom systéme, ktorý tak bude centrálnym miestom, kde budú zverejnené všetky zmluvy s prijímateľmi a ich zmeny.

ŠTVRTÁ ČASŤ

OSOBITNÉ POSTUPY POSKYTOVANIA PRÍSPEVKU

K § 23 Národné projekty

Ustanovuje sa osobitný postup pre poskytovanie príspevku pre národné projekty. Určenie prijímateľa národného projektu môže vyplývať buď z priameho určenia v programe alebo z jasných a výlučných kompetencií vyplývajúcich z legislatívy Slovenskej republiky alebo na základe schválenia monitorovacím výborom alebo jeho osobitnej komisie. Zriadenie osobitnej komisie za účelom schválenia určeného prijímateľa pre národný projekt je odôvodnené najmä potrebou zabezpečenia účasti a zriadenia skupiny zloženej z odborníkov v závislosti od vecnej oblasti riešenej projektom, kedy je takto zriadená komisia schopná odbornejšie posúdiť predkladané informácie. Zároveň je pre prípad schvaľovania národných projektov upravené schvaľovanie zámeru takéhoto projektu prostredníctvom monitorovacieho výboru alebo komisie zriadenej pod monitorovacím výborom. Uvedeným ustanovením je zvýšený dôraz na prvotné posúdenie zámeru národného projektu aj s dôrazom na posúdenie odôvodnenosti jeho realizácie s ohľadom na vylúčenie „súťažného postupu“ v podobe vyhlásenia výzvy. Vzhľadom na osobitné postavenie tohto druhu projektov, pri ktorých nedochádza k súťaži, ale ich realizácia je predpokladaná zo strany vopred určeného subjektu v súlade s podmienkami uvedenými v rámci tohto ustanovenia, je nutné osobitný dôraz venovať príprave takýchto projektov. Preto sa v ustanovení navrhuje možnosť poskytovateľa metodicky usmerňovať budúceho žiadateľa v štádiu prípravy národného projektu pred samotným predložením žiadosti tak, aby bola zabezpečená maximálna miera kvalitnej prípravy projektu.

Úzka súčinnosť poskytovateľa a budúceho žiadateľa pri príprave projektu musí byť doplnená zabezpečením transparentného a odborného posúdenia kritérií pre výber národného projektu, ktorých splnenie musí byť zabezpečené minimálne dvoma nezávislými odborníkmi v závislosti od vecného zamerania projektu.

Zároveň platí, že pod pojmom žiadateľ sa rozumie jeden alebo viacero žiadateľov.

K § 24 Projekt integrovanej územnej investície

Podpora integrovaného územného rozvoja sa uskutočňuje aj prostredníctvom projektu integrovanej územnej investície alebo projektu integrovanej územnej investície udržiateľného mestského rozvoja, najmä ak spĺňa požiadavky na geografickú príslušnosť, analýzu potrieb rozvoja, integrujúci prístup a potenciál danej oblasti. Pri realizácii týchto projektov dbajú príslušné územné orgány zodpovedné za integrovaný územný rozvoj, aby projekty vychádzali z integrovanej územnej stratégie alebo integrovanej územnej stratégie udržiateľného mestského rozvoja, a aby boli ich súčasťou.

Pokiaľ projekt vychádza z príslušnej stratégie, jeho realizácia sa vykoná na základe zverejneného vyzvania prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému. V tomto prípade ide o zámer presunúť podporu projektov cez dopytovo orientované výzvy smerom k podpore prostredníctvom efektívnejších vyzvaní.

Aby sa podpora integrovaného územného rozvoja zefektívnila v čo najakceptovateľnejšej prípustnej miere, ustanovuje sa nasledovne: ak žiadosť žiadateľa spĺňa všetky podmienky, poskytovateľ zašle žiadateľovi písomný návrh na uzavretie zmluvy, pričom sa predpokladá, že poskytovateľ vydal rozhodnutie, ktorým schválil poskytnutie príspevku. Poskytovateľ už nevydáva v tomto prípade obvyklé písomné vyhotovenie rozhodnutia, ale nahrádza ho vyhotovením zápisu v spise.

V opačnom prípade, ak žiadosti žiadateľa poskytovateľ nevyhoví hoci len sčasti, oprávnenie žiadateľa podať opravný prostriedok proti takto vydanému rozhodnutiu poskytovateľa nie je nijako dotknutá.

K § 25 Technická pomoc

Upravujú sa osobitné procesné ustanovenia pre poskytovanie pomoci na projekty technickej pomoci. Technická pomoc slúži najmä na zabezpečenie financovania prípravy, riadenia, monitorovania, informovania, kontroly a hodnotenia aktivít operačných programov.

K § 26 Program Interact

Ustanovujú sa osobitné pravidlá a procesné ustanovenia týkajúce sa programu Interact predovšetkým vo vzťahu k elektronickému monitorovaciemu systému a k účtom, na ktorých sa prostriedky programu vedú, vrátane príspevkov iných členských krajín Európskej únie, a to zároveň aj v prípade ich vysporiadania. Príspevky v rámci programu Interact sa poskytujú na základe zmluvy, ak je však prijímateľom subjekt so sídlom v SR, príspevok sa poskytuje na základe rozhodnutia.

K § 27 Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Česká republika a program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko

Upravujú sa osobitné procesné ustanovenia pre poskytovanie pomoci z programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika a z programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko, nakoľko z implementačnej praxe programov cezhraničnej spolupráce, ktoré vykazujú špecifiká v porovnaní s inými operačnými programami, vyplynulo, že v rámci realizácie projektov je nutné v plnej miere zohľadňovať aj postupy aplikované v partnerskej krajine. Vyskytli sa situácie, kedy je nevyhnutné mať

možnosť reagovať na určitú situáciu až počas realizácie projektu, a to v priamej nadväznosti na rozhodnutie monitorovacieho výboru pre príslušný program. Konkrétnym prípadom je napríklad situácia, kedy monitorovací výbor príslušného programu rozhodne o navýšení alokácie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre projekt počas realizácie aktivít projektu nad rámec vydaného rozhodnutia. Za účelom zachovania princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva, ako aj v záujme právnej ochrany žiadateľa, je nevyhnutné, aby premietnutie neskorších rozhodnutí monitorovacieho výboru pre príslušný program prijatých počas realizácie aktivít projektu, malo svoj základ v rozhodnutí o schválení žiadosti vo forme odkladacej podmienky a súčasne, aby takto formulovaná podmienka bola výlučne v prospech žiadateľa.

PIATA ČASŤ

POSTUP PRI POSKYTOVANÍ PRÍSPEVKU NA FINANČNÝ NÁSTROJ

K § 28 Všeobecné ustanovenia o vykonávaní finančných nástrojov

Odsek 1 ustanovuje, ktoré paragrafy zákona sa nevzťahujú na implementáciu finančných nástrojov a poskytovanie príspevku na finančný nástroj, keďže sú relevantné iba pre poskytovanie príspevku nenávratnou formou.

Na konanie a postupy pri poskytovaní príspevku na finančný nástroj podľa tohto zákona sa nevzťahuje Správny poriadok okrem postupu pri vymáhaní príspevku na finančný nástroj alebo jeho časti podľa § 32, § 41, § 42 a § 44.

Príspevok na finančný nástroj môže byť poskytnutý iba za splnenia pravidiel v oblasti štátnej pomoci, pričom tieto pravidlá musia byť splnené na každej úrovni implementačnej štruktúry finančného nástroja. Z povahy finančných nástrojov a spôsobu ich vykonávania vyplýva, že k štátnej pomoci môže prísť na úrovni prijímateľa, na úrovni finančného sprostredkovateľa a aj na úrovni konečného prijímateľa. Všetky orgány, ktoré vykonávajú finančné nástroje sú teda povinné zabezpečiť, aby boli uplatňované pravidlá v oblasti štátnej pomoci, a aby neprišlo k nedovolenému poskytnutiu pomoci.

K § 29 Možnosti poskytnutia príspevku na finančný nástroj

Ustanovenie popisuje jednotlivé možnosti a spôsoby, pre ktoré sa môže riadiaci orgán rozhodnúť pri poskytovaní príspevku na finančný nástroj.

Návrh zákona ďalej popisuje iba postupy podľa § 29 ods. 1 písm. b), t. j. finančné nástroje na národnej úrovni. Finančné nástroje na úrovni Európskej únie sa spravujú osobitnými, odlišnými pravidlami a nie sú predmetom úpravy tohto zákona.

Návrh zákona umožňuje v ods. 2 poskytnúť príspevok na finančný nástroj priamo do kapitálu právnickej osoby ktorá vykonáva finančné nástroje a tým jej zabezpečiť dodatočný kapitál na vykonávanie týchto nástrojov, alebo tento príspevok na finančný nástroj poskytnúť právnickej osobe na osobitný účet, alebo do samostatného bloku financovania v podobe fondu v rámci existujúcich alebo novovytvorených štruktúr tejto osoby.

Orgán vykonávajúci finančný nástroj môže byť vybratý postupom podľa zákon o verejnom obstarávaní, alebo aj priamo, ak sú splnené podmienky z osobitných predpisov. V prípade priameho výberu môže ísť o výnimku zo zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom

obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, alebo o výnimku stanovenú v nariadení (EÚ) 2021/1060.

K § 30 Pravidlá poskytnutia príspevku na finančný nástroj a vykonávania finančného nástroja

Ustanovenie opisuje základné pravidlá pri poskytnutí príspevku na finančný nástroj a pri vykonávaní finančného nástroja. Prijímateľ príspevku na finančný nástroj pri vykonávaní finančných nástrojov žiada o poskytnutie príspevku na finančný nástroj na základe žiadosti o platbu predkladaných poskytovateľovi príspevku na finančný nástroj. Žiadosť o platbu je evidovaná v Informačnom monitorovacom systéme.

Prijímateľ príspevku na finančný nástroj môže vykonávať finančný nástroj priamo a vtedy nevyužíva finančného sprostredkovateľa ale priamo uzatvára zmluvu s konečným prijímateľom. V prípade, ak je do implementačnej štruktúry finančných nástrojov zapojený aj finančný sprostredkovateľ ako medzistupeň medzi prijímateľom príspevku na finančný nástroj a konečným prijímateľom, prijímateľ príspevku na finančný nástroj najprv uzatvára zmluvu s finančným sprostredkovateľom, ktorý následne poskytuje finančné prostriedky konečnému prijímateľovi. V prípade záruk prijímateľ príspevku na finančný nástroj neposkytuje finančné prostriedky finančnému sprostredkovateľovi, ale viaže ich na základe zmluvy s finančným sprostredkovateľom na osobitnom účte ako záruku, ktorá sa realizuje v prípade zlyhania úverov, ktoré záruka kryje.

K § 31 Pravidlá použitia a vrátenia príspevku na finančný nástroj

Nakoľko pri finančných nástrojoch ide o návratnú pomoc, zavádzajú sa základné pravidlá návratnosti na všetkých úrovniach implementačnej štruktúry finančných nástrojov.

Odsek 1 zakladá povinnosť prijímateľa príspevku na finančný nástroj využívať príspevok, ktorý mu bol poskytnutý poskytovateľom príspevku na finančný nástroj na ciele operačných programov až do konca obdobia, stanoveného v nariadení (EÚ) 2021/1060.

Odsek 2 určuje povinnosť pre finančného sprostredkovateľa využívať príspevok na finančný nástroj v súlade s cieľmi operačných programov, s podnikateľským plánom a so zmluvou s finančným sprostredkovateľom a to až do skončenia obdobia, ktoré je stanovené buď ukončením tohto finančného nástroja alebo iným momentom, ktorý je určený v zmluve s finančným sprostredkovateľom, napríklad prvým vrátením finančných prostriedkov alebo dosiahnutím cieľov programu. Po skončení tohto obdobia ustanoveného v odseku 2 musí v súlade s odsekom 3 vrátiť finančný sprostredkovateľ tieto prostriedky prijímateľovi príspevku na finančný nástroj. Týmto sa ponecháva možnosť dohodnúť v zmluve s finančným sprostredkovateľom osobitné podmienky pre ukončenie finančného nástroja a pre vracanie prostriedkov.

Odsek 4 stanovuje povinnosť pre konečného prijímateľa vrátiť finančné prostriedky finančnému sprostredkovateľovi alebo prijímateľovi príspevku na finančný nástroj, s ktorým uzatvoril zmluvu v súlade s podmienkami zmluvy, ako aj kontrolné mechanizmy, ktoré musia byť súčasťou zmluvy ak už nevyplývajú z iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Rovnako v prípade, ak je finančným sprostredkovateľom banka alebo pobočka zahraničnej banky, súčasťou zmluvy musí byť súhlas konečného prijímateľa s používaním údajov, ktoré by inak boli predmetom bankového tajomstva.

K § 32 Pravidlá vrátenia príspevku na finančný nástroj pri finančnej oprave

U stanovujú sa pravidlá vrátenia príspevku na finančný nástroj v prípade finančnej opravy. Vysporiadanie finančných vzťahov sa vykoná na úrovni prijímateľa príspevku na finančný nástroj podľa všeobecných ustanovení o vysporiadaní v § 41, § 42 a § 44.

Vysporiadanie finančných vzťahov medzi prijímateľom príspevku na finančný nástroj a finančným sprostredkovateľom alebo prijímateľom príspevku na finančný nástroj a konečným prijímateľom sa vykoná za podmienok a spôsobom upraveným v zmluve s finančným sprostredkovateľom, resp. v zmluve s konečným prijímateľom.

K § 33 Zmluva o financovaní

Ustanovuje sa, čo je zmluva o financovaní, ktorá upravuje vzťah medzi poskytovateľom a prijímateľom, kedy vzniká právny nárok na poskytnutie príspevku na finančný nástroj ako aj fakt, že sa jedná o inomínatnu zmluvu podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Odsek 4 stanovuje obsahové náležitosti zmluvy o financovaní, medzi ktorými sú zahrnuté aj obsahové požiadavky v súlade s požiadavkami obsiahnutými v nariadení (EÚ) 2021/1060.

K § 34 Zmluva s finančným sprostredkovateľom

Prijímateľ môže časť vykonávania finančných nástrojov zveriť finančnému sprostredkovateľovi. Finančný sprostredkovateľ je orgánom vykonávajúcim finančné nástroje, s ktorým uzavrel prijímateľ zmluvu s finančným sprostredkovateľom.

Ustanovenia § 34 stanovujú, že zmluva s finančným sprostredkovateľom upravuje vzťah medzi prijímateľom a finančným sprostredkovateľom, ako aj fakt, že sa jedná o inomínatnu zmluvu podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka.

V prípade záruk prijímateľ príspevku na finančný nástroj neposkytuje finančné prostriedky finančnému sprostredkovateľovi, ale viaže ich na základe zmluvy s finančným sprostredkovateľom na osobitnom účte ako záruku, ktorá sa realizuje v prípade zlyhania úverov, ktoré záruka kryje.

Odsek 4 stanovuje obsahové náležitosti zmluvy o financovaní, medzi ktorými sú zahrnuté aj obsahové požiadavky v súlade s požiadavkami obsiahnutými v nariadení (EÚ) 2021/1060.

ŠIESTA ČASŤ

FINANČNÉ VZŤAHY PRI POSKYTOVANÍ PRÍSPEVKU

K § 35 Pravidlá realizácie poskytnutia a vrátenia príspevku

Prijímateľ počas realizácie projektu žiada o poskytnutie príspevku, resp. jeho jednotlivých častí na základe žiadostí o platbu predkladaných poskytovateľovi. Žiadosť o platbu je evidovaná v Informačnom monitorovacom systéme.

V prípade vzniku dôvodu na vrátenie príspevku alebo jeho časti (napr. z dôvodov porušení všeobecne záväzných právnych predpisov Slovenskej republiky alebo legislatívy Európskej únie zo strany prijímateľa), prijímateľ je povinný pri vrátení finančných prostriedkov postupovať v súlade so zmluvou a týmto zákonom, a to v závislosti od typu porušenia. Poskytovateľ nemá kompetenciu žiadať prijímateľa o vrátenie časti príspevku, ak

suma príspevku, ktorú má prijímateľ vrátiť, nepresiahne 100 eur. V prípade programov cezhraničnej spolupráce alebo programu INTERACT nie je poskytovateľ oprávnený uplatňovať a vymáhať sumu nepresahujúcu 250 eur – v tomto prípade však nejde o sumu príspevku, tzn. sumu za zdroj Európskej únie a za spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu, ale podľa čl. 52 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/1059 len o sumu za zdroj Európskej únie. Dôvodom na neuplatňovanie a nevymáhanie týchto súm je skutočnosť, že predpokladané náklady na vymáhanie presiahnu sumu, ktorá je predmetom vymáhania. Poskytovateľ pri limite 100 eur posudzuje iba sumu príspevku, ktorý podľa definície príspevku v § 3 tvoria prostriedky Európskej únie a spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu poskytnuté poskytovateľom bez zahrnutia sankcie alebo úroku z omeškania. Pri sume 250 eur sa posudzuje iba suma prostriedkov Európskej únie bez prípadných sankcií alebo úrokov.

Z dôvodu povinnosti implementácie legislatívy Európskej únie sa ustanovuje povinnosť prijímateľa, ktorý porušil zákaz nelegálneho zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín podľa § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých predpisov vrátiť poskytnutý príspevok.

S cieľom jednoznačnosti sa upresňujú finančné vzťahy na národnej úrovni, kedy v rámci jedného projektu môže realizovať poskytnutie príspevku alebo jeho časti prijímateľovi iba jeden poskytovateľ.

Ustanovuje sa osobitný postup realizácie platieb partnerovi v prípadoch, ak je partnerom projektu štátna rozpočtová organizácia a prijímateľom subjekt, ktorý nie je štátnou rozpočtovou organizáciou. V takej situácii vzniká v praxi problém pri prevode časti nenávratného finančného príspevku medzi prijímateľom a partnerom. Štátne rozpočtové organizácie hospodária podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“) prostredníctvom príjmových a výdavkových účtov, bez potreby znižovania, resp. navyšovania limitov výdavkov. Predmetné ustanovenie využíva možnosť ustanovenú v § 22 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, podľa ktorého, ak tak (okrem iného) ustanoví osobitný predpis, štátne rozpočtové organizácie môžu sústreďovať príjmy, resp. realizovať výdavky aj zo samostatného účtu.

K § 36 Osobitná úprava záložného práva poskytovateľa

Ustanovuje sa možnosť pre poskytovateľa zriadiť záložné právo na majetok prijímateľa, partnera, užívateľa prípadne aj inej osoby, ktorá súhlasí so založením svojho majetku v prospech poskytovateľa. Nie je možné zriadiť záložné právo na majetok Slovenskej republiky. Podmienky zriadenia, vzniku zániku záložného práva, ako aj úprava práv a povinností záložného veriteľa a dlžníka práva upravujú osobitné prepisy, a to predovšetkým Občiansky zákonník (§ 151a až 151me). Navrhovaná úprava § 36 ustanovuje prechod záložného práva z poskytovateľa na príslušný Úrad vládneho auditu, ktorý rozhodol o porušení finančnej disciplíny, a toto rozhodnutie sa stalo vykonateľným. Ustanovením sa zabezpečí, že pohľadávka Úradu vládneho auditu voči prijímateľovi z titulu porušenia finančnej disciplíny môže byť uhradená z prostriedkov získaných predajom zálohu. Zároveň sa ustanovuje postup v prípade, ak na rovnaký predmet zálohu má zriadené záložné právo aj banka, ktorá poskytla úver prijímateľovi na spolufinancovanie projektu. V takom prípade má banka a poskytovateľ

uzavretú zmluvu o spolupráci, na základe ktorej dôjde k spoločnému postupu pri výkone záložných práv banky a poskytovateľa, ako aj k ich pomernému rozdeleniu podľa výšky ich pohľadávok voči prijímateľovi. Ak banka predá založený majetok skôr, ako nadobudne právoplatnosť rozhodnutie Úradu vládneho auditu alebo rozhodnutie poskytovateľa v prípade porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania, prevedie banka pomernú časť prostriedkov získaných predajom zálohu poskytovateľovi, ktorý tieto prostriedky vedie na účte cudzích prostriedkov, a to maximálne po dobu piatich rokov. Ustanovujú sa pravidlá a postup pre jednotlivé situácie, kedy je pohľadávka štátu určená rozhodnutím (Úrad vládneho auditu alebo poskytovateľa) vyššia, nižšia alebo rovná sume z predaného zálohu vedená na účte cudzích prostriedkov, resp. ak takéto rozhodnutie nenadobudne právoplatnosť do štyroch rokov.

K § 37 Účtovníctvo platobného orgánu a poskytovateľa

Ustanovuje sa povinnosť pre účtovnú jednotku, ktorej súčasťou je platobný orgán alebo poskytovateľ, resp. Poskytovateľ na finančný nástroj viesť časť svojho účtovníctva, ktorá sa týka ich úloh spojených s poskytovaním príspevku alebo príspevku na finančný nástroj a vysporiadaním súvisiacich finančných vzťahov, prostredníctvom Informačného systému účtovníctva fondov. Týmto nie sú dotknuté ustanovenia zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“). Ide o účtovanie prostredníctvom jednotného programového vybavenia.

Uchovávanie účtovnej dokumentácie pre platobný orgán a poskytovateľa, vrátane poskytovateľa príspevku na finančný nástroj sa určuje v nadväznosti na zákon o účtovníctve a čl. 82 nariadenia (EÚ) 2021/1060.

K § 38 Účtovníctvo a evidencia prijímateľa a partnera

Ustanovuje sa povinnosť pre prijímateľa a partnera, ktorí sú účtovnou jednotkou podľa zákona o účtovníctve účtovať vo vzťahu k jednotlivým projektom o skutočnostiach týkajúcich sa projektu.

Účtovná jednotka účtujúca v sústave podvojného účtovníctva (prijímateľ alebo partner) môže vytvoriť analytické účty podľa projektov alebo môže v rámci účtovníctva vedeného v technickej forme podľa technických a procesných podmienok aplikácie účtovného systému vykonávať bez vytvorenia analytických účtov záznamy podľa jednotlivých projektov v analytickej evidencii ako súčasť účtovných zápisov na účtoch v hlavnej knihe.

Pre prijímateľa, resp. partnera, ktorí nie sú účtovnou jednotkou podľa zákona o účtovníctve, napr. pre fyzické osoby, ktoré uplatňujú výdavky podľa § 6 ods. 10 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov sa ustanovuje povinnosť viesť evidenciu v účtovných knihách používaných v jednoduchom účtovníctve. Táto evidencia sa vedie na účely preukazovania výdavkov na projekt, súvisiacich príjmov, majetku a záväzkov. V prípade majetku týkajúceho sa projektu ide napr. o pohľadávky, peňažné prostriedky, zásoby, hmotný aj nehmotný majetok využívaný v rámci projektu alebo obstaraný z prostriedkov na projekt.

V nadväznosti na právne predpisy Slovenskej republiky a Európskej únie sa pre prijímateľa a partnera ustanovuje povinnosť ochraňovať a uchovávať účtovnú dokumentáciu týkajúcu sa projektu podľa zákona o účtovníctve a ustanovení príslušných nariadení Európskej únie upravujúcich uchovávanie dokumentácie.

K § 39 Ochrana finančných záujmov Európskej únie

Ustanovujú sa základné princípy ochrany finančných záujmov Európskej únie, ktoré sú subjekty zapojené do riadenia, poskytovania a kontroly poskytovaných príspevkov povinné dodržiavať. Súčasťou ochrany finančných záujmov Európskej únie sú najmä prijímanie preventívnych opatrení na predchádzanie vzniku nezrovnalostí, odhaľovanie a vyšetrovanie nezrovnalostí, prijímanie nápravných opatrení a ukladanie sankcií. Nápravnými opatreniami sa rozumejú opatrenia vedúce k odstráneniu nezrovnalosti a k predchádzaniu vzniku obdobných nezrovnalostí v budúcnosti.

Vo vzťahu k príspevkom má na vznik nezrovnalostí okrem porušenia legislatívy Európskej únie priamy vplyv aj porušenie právnych predpisov Slovenskej republiky alebo porušenie zmluvy, na základe ktorej bol príspevok dotknutému subjektu poskytnutý, pričom toto porušenie vyplýva z konania alebo opomenutia konania uvedeného subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bol negatívny dopad na rozpočet Európskej únie zaťažením rozpočtu Európskej únie neoprávneným výdavkom. Všeobecnú zodpovednosť za riešenie vzniknutej nezrovnalosti má poskytovateľ v rámci programu, za ktorý je zodpovedný. Uvedené nijako nevyklučuje konečnú zodpovednosť riadiaceho orgánu za účinnú a efektívnu implementáciu fondov podľa nariadenia (EÚ) 2021/1060, a to aj v prípade, že deleguje kompetencie za oblasť riešenia nezrovnalostí na sprostredkovateľský orgán. Pod riešením nezrovnalosti sa rozumie monitorovanie zistenej nezrovnalosti, vypracovanie a predloženie správy o zistenej nezrovnalosti vrátane jej aktualizácií a zabezpečenie prijatia účinných nápravných opatrení na odstránenie nezrovnalostí a predchádzanie vzniku obdobných nezrovnalostí v budúcnosti, ako aj uplatnenie nároku a finančné vysporiadanie podľa zmluvy alebo príslušných právnych predpisov.

Ustanovujú sa pravidlá vypracovávania správy o zistenej nezrovnalosti predovšetkým pre poskytovateľa, ale aj pre platobný orgán a orgán auditu. Správa sa vypracováva a sprístupňuje prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému. Ak nezrovnalosť prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému eviduje orgán auditu alebo platobný orgán, informuje o tejto skutočnosti poskytovateľa alebo poskytovateľa príspevku na finančný nástroj, pričom informovaním sa rozumie aj notifikácia zaslaná Informačným monitorovacím systémom. Ak existuje podozrenie, že nezrovnalosť bola spáchaná trestným činom, priestupkom alebo iným správnym deliktom prijímateľa, partnera, užívateľa, dodávateľa projektu, alebo ich štatutárneho orgánu, zamestnanca alebo osôb konajúcich v ich mene a predložením správy by mohlo dôjsť k ohrozeniu alebo zmareniu vyšetrovania, resp. trestného konania ako takého, správa o zistenej nezrovnalosti sa v takom prípade prijímateľovi nesprístupní. Ak pôjde o podozrenie, že došlo k spáchaniu trestného činu, priestupku alebo správneho deliktu zo strany osôb konajúcich v mene poskytovateľa, správa sa v takom prípade vypracuje len v listinnej podobe mimo Informačného monitorovacieho systému.

Ustanovujú sa niektoré náležitosti správy o zistenej nezrovnalosti. Vo vzťahu k označeniu dlžníka sa rozumie len označenie subjektu (názov alebo obchodné meno) voči ktorému poskytovateľ eviduje svoju pohľadávku. Nie sú zverejňované žiadne osobné údaje. Ustanovuje sa povinnosť aktualizovať informácie v správe o zistenej nezrovnalosti v súvislosti s riešením a vysporiadaním nezrovnalosti. Vo vzťahu k náležitosti správy o nezrovnalosti,

ktorou je jej kód, ide o jedinečný národný kód nezrovnalosti generovaný automaticky Informačným monitorovacím systémom.

Ustanovujú sa pravidlá sprístupňovania správ o zistených nezrovnalostiach podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Ustanovuje sa povinnosť platobného orgánu predkladať orgánu zabezpečujúcemu ochranu finančných záujmov súhrnný prehľad správ o zistenej nezrovnalosti štvrťročne, resp. aj v iných osobitných prípadoch stanovených nariadením (EÚ) 2021/1060. Uvedené sa týka aj nezrovnalostí v súvislosti s implementáciou finančných nástrojov.

SIEDMA ČASŤ

VYSPORIADANIE FINANČNÝCH VZŤAHOV A SPRÁVA POHLADÁVOK ŠTÁTU

K § 40 Finančná oprava

Ustanovuje sa kompetencia riadiaceho orgánu, orgánu auditu a platobného orgánu vykonať podľa čl. 103 nariadenia (EÚ) 2021/1060 finančnú opravu voči prijímateľovi alebo voči poskytovateľovi v prípade porušenia podmienok poskytnutia príspevku zo strany prijímateľa, partnera alebo užívateľa alebo v prípade zistenia nesprávneho postupu poskytovateľa. Finančné opravy predstavujú jednu z foriem sankcie za vzniknutú nezrovnalosť a na národnej úrovni znamenajú zrušenie príspevku alebo jeho časti alebo zrušenie pomoci alebo jej časti.

Vysporiadanie finančnej opravy voči prijímateľovi sa vykoná postupom podľa § 41, § 42 alebo § 44, tzn. v závislosti od typu porušenia, resp. od vôle prijímateľa uzatvoriť dohodu o splátkach / odklade plnenia sa zvolí postup vysporiadania finančnej opravy. Voči poskytovateľovi, platobnému orgánu a orgánu auditu sa finančná oprava vysporiada viazaním podľa § 18 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy alebo vrátením príspevku.

K § 41 Postup pri porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania

Ustanovuje sa postup vysporiadania v prípade zistenia porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania. Ak Úrad pre verejné obstarávanie ako orgán poverený výkonom kontroly verejného obstarávania spolufinancovaného z finančných prostriedkov fondov EÚ na základe čl. 71 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2021/1060 zistí porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania zo strany prijímateľa, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, poskytovateľ vyzve prijímateľa na vrátenie príspevku alebo jeho časti. Ak prijímateľ na základe tejto žiadosti prostriedky nevráti, poskytovateľ v lehote 90 dní postúpi vec na Úrad pre verejné obstarávanie, ktorý rozhodne o vrátení sumy uvedenej v žiadosti o vrátenie.

Úrok z omeškania, ktorý sa vzťahuje na prostriedky Európskej únie, ktoré boli schválené platobným orgánom vracia prijímateľ na osobitný účet Ministerstva financií Slovenskej republiky v Štátnej pokladnici. Úrok z omeškania, ktorý sa vzťahuje na prostriedky Európskej únie neschválené platobným orgánom, ako aj prostriedky spolufinancovania zo štátneho rozpočtu vracia prijímateľ na príjmový účet poskytovateľa, z rozpočtu ktorého boli prostriedky poskytnuté.

K § 42 Vysporiadanie finančných vzťahov

Ustanovuje sa spôsob a postup vysporiadania finančných vzťahov v prípade vzniku povinnosti prijímateľa vrátiť príspevok alebo jeho časť

Z dôvodu hospodárneho nakladania s prostriedkami štátneho rozpočtu a s prostriedkami poskytnutými z rozpočtu Európskej únie, vysporiadanie finančných vzťahov sa primárne vykonáva vzájomným započítaním pohľadávky z príspevku voči pohľadávke prijímateľa na poskytnutie príspevku alebo jeho časti, vzájomným započítaním pohľadávky z rozhodnutia, ktorá je v správe poskytovateľa voči pohľadávke prijímateľa na poskytnutie príspevku alebo jeho časti alebo vrátením príspevku alebo jeho časti, ak sa nevykoná vzájomné započítanie pohľadávok. Na strane prijímateľa vzniká pohľadávka, keď v rámci platne a účinne uzatvorenej zmluvy žiada o poskytnutie príspevku prostredníctvom žiadosti o platbu, v ktorej uvedie deklarované oprávnené výdavky a zároveň dôjde k schváleniu týchto oprávnených výdavkov zo strany príslušných orgánov. Procedúra schvaľovania závisí od spôsobu financovania, na účely vzájomného započítania a existencie pohľadávky prijímateľa musia byť kumulatívne splnené podmienky § 42 ods. 2.

Vzájomne započítať pohľadávku z príspevku alebo pohľadávku z rozhodnutia, ktorá je v správe poskytovateľa voči pohľadávke prijímateľa na poskytnutie príspevku alebo jeho časti je možné v prípade ak prijímateľ predložil žiadosť o platbu typu refundácia. Zápočet je možné realizovať aj v prípade, ak prijímateľovi vznikla povinnosť vrátenia príspevku alebo jeho časti z titulu nezúčtovanej časti zálohovej platby alebo predfinancovania (tzn. prijímateľom nepoužitej). V prípade jednostranného vzájomného započítania pohľadávky z príspevku zo strany poskytovateľa, poskytovateľ je povinný oznámiť prijímateľovi pripravované vykonanie vzájomného započítania, v prípade, ak prijímateľ s jednostranným započítaním nesúhlasí, je povinný to oznámiť poskytovateľovi do troch dní odo dňa doručenia oznámenia a poskytovateľ využije iné možnosti vysporiadania finančných vzťahov podľa podmienok zmluvy, podľa tohto zákona alebo podľa § 31 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Oznámenie prijímateľovi o pripravovanom jednostrannom započítaní a súhlas prijímateľa sa nevyžaduje, ak ide o jednostranné započítanie pohľadávky z rozhodnutia v správe poskytovateľa, nakoľko takáto pohľadávka je potvrdená právoplatným rozhodnutím, tzn. existuje k danej pohľadávke exekučný titul.

Ak nedôjde k vykonaniu vzájomného započítania, poskytovateľ vyzve prijímateľa na vrátenie príspevku alebo jeho časti formou žiadosti o vrátenie v súlade so zmluvou. Ak prijímateľ nevráti prostriedky v určenej lehote ani nepožiada o uzavretie dohody o splátkach alebo dohody o odklade plnenia, poskytovateľ podá podnet na príslušný Úrad vládneho auditu, uplatní postup podľa § 41 alebo si pohľadávku uplatňuje formou žaloby z titulu porušenia zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Postup poskytovateľa závisí od druhu porušenia, na ktorého základe pohľadávka vznikla, tzn. či ide o porušenie finančnej disciplíny, porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania alebo porušenie zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Poskytovateľ je zároveň povinný podať podnet na Úrad pre verejné obstarávanie, Úrad vládneho auditu alebo súd v lehote 90 dní od márneho uplynutia lehoty na vrátenie uvedenej v žiadosti o vrátenie.

Ak má prijímateľ povinnosť vrátiť príspevok za prostriedky Európskej únie, ktoré boli schválené platobným orgánom, je povinný tieto prostriedky Európskej únie vrátiť na osobitný

účet Ministerstva financií Slovenskej republiky v Štátnej pokladnici. Prostriedky Európskej únie neschválené platobným orgánom, ako aj prostriedky spolufinancovania zo štátneho rozpočtu, vracia prijímateľ do rozpočtu príslušného poskytovateľa. V prípade uloženého odvodu za porušenie finančnej disciplíny pri hospodárení s prostriedkami Európskej únie a prostriedkami štátneho rozpočtu Slovenskej republiky sa prostriedky Európskej únie schválené platobným orgánom odvádzajú na osobitný účet Ministerstva financií Slovenskej republiky vedený v Štátnej pokladnici. Prostriedky Európskej únie neschválené platobným orgánom a prostriedky štátneho rozpočtu Slovenskej republiky sa odvádzajú na príjmový účet poskytovateľa.

Uvedené neplatí pre užívateľa v rámci realizovaného národného projektu prijímateľom, ktorým je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Takýto užívateľ vracia, resp. odvádza prostriedky Európskej únie a prostriedky štátneho rozpočtu na samostatný účet prijímateľa, ktorým je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny.

Ustanovuje sa postup pre Úrad vládneho auditu (orgán vydávajúci rozhodnutie v správnom konaní o porušení finančnej disciplíny), resp. Ministerstvo financií Slovenskej republiky ako odvolací orgán, kedy v súlade s § 31 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa ukladá penále za porušenie finančnej disciplíny. Zo strany orgánu vydávajúceho rozhodnutie v správnom konaní je potrebné zabezpečiť zníženie penále za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 pri nakladaní s prostriedkami Európskej únie o úrok z omeškania, ktorý je potrebné podľa legislatívy Európskej únie vymáhať a vrátiť do rozpočtu Európskej únie. Na základe vyššie uvedeného, ak je právnická alebo fyzická osoba v omeškaní s úhradou odvodu podľa § 31 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, Úrad vládneho auditu, prípadne Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ak konečné rozhodnutie vydalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky), zabezpečia, že suma úroku z omeškania je príjmom osobitného účtu Ministerstva financií Slovenskej republiky vedeného v Štátnej pokladnici.

Vrátenie prostriedkov do rozpočtu Európskej únie vykonáva platobný orgán, a to buď započítaním týchto prostriedkov do najbližšej žiadosti o platbu na Európsku komisiu alebo platobným príkazom na účet Európskej komisie.

Pri vysporiadaní finančných vzťahov podľa § 41 a 42 pre programy financované z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť alebo Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku sa namiesto osobitného účtu Ministerstva financií Slovenskej republiky použije osobitný účet ministerstva vnútra vedený v Štátnej pokladnici.

K § 43 Správa pohľadávok

Vzhľadom na osobitné podmienky nakladania, evidencie, vykazovania a správy pohľadávok štátu pri hospodárení s prostriedkami Európskej únie a prostriedkov spolufinancovania zo štátneho rozpočtu sa ustanovujú povinnosti pre poskytovateľa oznámiť dlžníkovi, že eviduje voči nemu pohľadávku a upozorniť ho na následky neuhradenia pohľadávky. Poskytovateľ má zároveň povinnosť viesť osobitnú evidenciu pohľadávok, ktorá je vedená v Informačnom monitorovacom systéme a taktiež v lehote do 60 dní odo dňa, od kedy sa dozvedel o nadobudnutí vykonateľnosti rozhodnutia podať návrh na vykonanie exekúcie.

Zároveň sa z dôvodu zamedzenia duplicitnej správy a nakladania s pohľadávkami štátu pre prípady porušenia finančnej disciplíny alebo porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania ustanovuje moment prechodu správy pohľadávky z príspevku do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny a odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o porušení finančnej, kedy sa správcom pohľadávky štátu stáva Úrad vládneho auditu a poskytovateľ už ďalej svoju pohľadávku z príspevku neuplatňuje a nevymáha. V prípade rozhodnutia o porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania, ktoré vydáva Úrad pre verejné obstarávanie, sa správcom pohľadávky štátu dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia nestáva Úrad pre verejné obstarávanie, ale naďalej ním je poskytovateľ.

V súvislosti so špecifickou evidenciou a vykazovaním pohľadávok voči Európskej komisii sa ustanovuje, že aj keď je správcom pohľadávky poskytovateľ o pohľadávke z príspevku alebo pohľadávke z rozhodnutia účtuje poskytovateľ (na účet, ktorého boli prostriedky vrátené), ak ide o pohľadávku týkajúcu sa prostriedkov štátneho rozpočtu alebo prostriedkov Európskej únie neschválených platobným orgánom; o pohľadávke z príspevku alebo pohľadávke z rozhodnutia týkajúcej sa prostriedkov Európskej únie schválených platobným orgánom účtuje platobný orgán. Účtovanie pohľadávok nadväzuje na účty subjektov, na ktoré sa prostriedky vracajú podľa § 42. Osobitným prípadom sú projekty prijímateľa Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, kedy z dôvodu špecifického postavenia tohto prijímateľa ako aj vzhľadom k špecifikám projektov, ktoré implementuje (národné projekty a množstvo užívateľov projektu), o pohľadávke z rozhodnutia voči užívateľovi v rámci takýchto projektov účtuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny.

Upravuje sa možnosť úhrady pohľadávky voči prijímateľovi v správe poskytovateľa aj zo strany inej právnickej alebo fyzickej osoby ako prijímateľ, ak má poskytovateľ voči takejto osobe pohľadávku vo svojej správe. Spravidla pôjde o situácie, kedy má štatutárny orgán, alebo iná osoba konajúca v mene prijímateľa nahradiť poskytovateľovi škodu z titulu spáchania trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie. Môže však ísť aj o iné prípady, resp. rozhodnutia ktoré zakladajú pohľadávku v správe poskytovateľa. Plnením tejto fyzickej alebo právnickej osoby sa pohľadávka v správe poskytovateľa voči prijímateľovi znižuje o uhradenú sumu a z pohľadu účtovníctva takýchto pohľadávok sa plnenie tejto tretej osoby považuje za plnenie prijímateľa.

K § 44 Dohoda o splátkach a dohoda o odklade plnenia

Ustanovuje sa možnosť pre poskytovateľa uzavrieť s prijímateľom dohodu o splátkach alebo dohodu o odklade plnenia, a to na účely umožnenia vrátenia príspevku alebo jeho časti prijímateľovi, ktorý chce príspevok alebo jeho časť vrátiť v prípade, ak mu bude umožnený odklad vrátenia alebo splátkový kalendár. Dohoda o splátkach a dohoda o odklade plnenia musia mať písomnú formu, inak sú neplatné.

Poskytovateľ môže tieto dohody uzavrieť, ak:

- prijímateľ o uzatvorenie dohody o splátkach alebo dohody o odklade plnenia písomne požiada a svoju žiadosť odôvodní,
- prijímateľ nie je schopný vrátiť príspevok alebo jeho časť na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov,

- sú splátky dohodnuté na dobu maximálne štyri roky, resp. odklad plnenia dohodnutý na dobu maximálne dva roky ,
- prijímateľovi by sa zaplatením celého dlhu naraz alebo neumožnením odkladu plnenia zhoršili jeho ekonomické alebo sociálne pomery,
- prijímateľ sa v dohode o splátkach zaviazal, že ak nezaplatí niektorú splátku riadne a včas, celý dlh sa stane naraz splatným, pod spojením „celý dlh“ sa rozumie suma/výška neuhradenej pohľadávky a príslušenstvo k pohľadávke,
- sú dodržané ustanovenia osobitných predpisov v oblasti štátnej pomoci.

Dohody je možné uzavrieť najneskôr do 90 dní od uplynutia lehoty na vrátenie príspevku alebo jeho časti v zmysle žiadosti o vrátenie, tzn. v tejto lehote buď poskytovateľ uzatvorí s prijímateľom niektorú z dohôd, alebo dá podnet, resp. žalobu na Úrad pre verejné obstarávanie, správny orgán alebo súd. Zároveň však platí, že dohodu nie je možné uzavrieť, ak už bol podaný podnet alebo žaloba Úradu pre verejné obstarávanie, správneho orgánu alebo súdu. Dohodu je možné uzatvoriť aj po nadobudnutí vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu alebo súdu, z ktorého vyplýva povinnosť prijímateľa vrátiť príspevok alebo jeho časť, prípadne nahradiť poskytovateľovi škodu alebo vydať bezdôvodné obohatenie, a to v lehote 60 dní od kedy sa poskytovateľ dozvedel o nadobudnutí vykonateľnosti takéhoto rozhodnutia.

S výnimkou prijímateľa, ktorým je štátna rozpočtová organizácia, štátna príspevková organizácia alebo štátny fond, prijímateľ je do pätnástich dní odo dňa nadobudnutia účinnosti dohody o splátkach alebo dohody o odklade plnenia povinný svoj dlh uznať formou notárskej zápisnice, v ktorej prijímateľ musí súhlasiť s jej vykonateľnosťou v súlade s § 41 ods. 2 písm. c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti“). Uznanie dlhu formou notárskej zápisnice a súhlas s jej vykonateľnosťou sú podmienkami trvania a plnenia dohody o odklade plnenia alebo dohody o splátkach, tzn. ak tak prijímateľ v zákonnej lehote neurobí, platí, že k uzatvoreniu dohody nedošlo. Súčasťou notárskej zápisnice k dohode o splátkach je ustanovenie, že nezaplatením niektorej splátky riadne a včas sa stáva splatným celý dlh.

Spísanie notárskej zápisnice sa nevyžaduje pri prijímateľoch, ktorí sú štátnou rozpočtovou organizáciou, štátnou príspevkovou organizáciou alebo štátnym fondom, nakoľko tieto subjekty spravujú majetok vo vlastníctve štátu, a ten je možné exekvovať len za podmienok ustanovených v zákone o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti. Spísanie notárskej zápisnice by teda bolo v takýchto prípadoch zbytočné.

Ustanovuje sa povinnosť prijímateľa uhradiť náklady spojené so spísaním notárskej zápisnice v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31/1993 Z. z. o odmenách a náhradách notárov v znení neskorších predpisov.

Ustanovuje sa povinnosť pre poskytovateľa účtovať prijímateľovi, ktorý je príjemcom štátnej pomoci podľa osobitných predpisov, úroky z omeškania vo výške príslušnej sadzby určenej Európskou komisiou platnej v deň podpisu dohody o splátkach. Úroky z omeškania riadiaci orgán vypočíta v súlade s metodikou Európskej komisie uvedenej v Oznámení Komisie o revízii spôsobu ustanovenia referenčných a diskontných sadzieb (2008/C 14/02), uverejnenej v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ C 14/6, 19. 1. 2008). V prípade neúčtovania týchto úrokov by išlo o poskytnutie štátnej pomoci prijímateľovi. Prijímateľovi, ktorý nie je príjemcom štátnej pomoci sa úrok z omeškania neúčtuje, pokiaľ dodržiava podmienky dohody,

tzn. predovšetkým platí splátky, resp. splatí svoj dlh v zmysle dohody o odklade. Poskytovateľ však v prípade, ak sa dohoda uzatvára po nadobudnutí vykonateľnosti správneho alebo súdneho rozhodnutia, z ktorého vyplýva povinnosť pre prijímateľa alebo štatutárny orgán prijímateľa alebo osobu konajúcu v mene a na účet prijímateľa vrátiť príspevok alebo jeho časť alebo nahradiť prijímateľovi škodu alebo vydať bezdôvodné obohatenie, účtuje úroky z omeškania, a to až do dňa uzatvorenia tejto dohody.

Úrok z omeškania účtovaný poskytovateľom v prípade dohody o splátkach alebo dohody o odklade plnenia odvádza prijímateľ v zodpovedajúcom podiele za schválené prostriedky Európskej únie platobným orgánom na osobitný účet Ministerstva financií Slovenskej republiky vedený v Štátnej pokladnici, v zodpovedajúcom podiele za neschválené prostriedky Európskej únie platobným orgánom a za prostriedky štátneho rozpočtu na príjmový účet poskytovateľa.

Navrhovanou úpravou sa stanovuje kompetencia poskytovateľa vymáhať príspevok alebo jeho časť (pohľadávku štátu) na základe notárskej zápisnice, ktorá predstavuje exekučný titul podľa § 41 zákona o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti. Ak prijímateľ nezaplatí splátku riadne a včas, celý dlh sa v zmysle dohody o splátkach stáva splatným, resp. ak nezaplatí dlh v súlade s dohodou o odklade plnenia, poskytovateľ je oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti. Ustanovenie sa v nadväznosti na odsek 2 nevzťahuje na prípady, ak je prijímateľom štátna rozpočtová organizácia, štátna príspevková organizácia alebo štátny fond.

Ustanovuje sa, že v prípade ak poskytovateľ nepodá návrh na vykonanie exekúcie alebo vymáhanie nenávratného finančného príspevku alebo jeho časti v exekučnom konaní nebude úspešné, postupuje sa v súlade s § 31 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, t. j. poskytovateľ dá podnet na začatie správneho konania.

Ustanovuje sa možnosť uzatvorenia dohody o splátkach alebo dohody o odklade plnenia aj s inou osobou ako prijímateľ, ak má poskytovateľ voči takejto osobe pohľadávku vo svojej správe. Spravidla pôjde o situácie, kedy má štatutárny orgán, alebo iná osoba konajúca v mene prijímateľa nahradiť poskytovateľovi škodu z titulu spáchania trestného činu poškodzovania finančných záujmov EÚ. Môže však ísť aj o iné prípady, resp. rozhodnutia, ktoré zakladajú pohľadávku v správe poskytovateľa. Plnením tejto fyzickej alebo právnickej osoby sa pohľadávka v správe poskytovateľa voči prijímateľovi znižuje o uhradenú sumu a z pohľadu účtovníctva takýchto pohľadávok sa plnenie tejto tretej osoby považuje za plnenie prijímateľa.

ÔSMA ČASŤ

SPOLOČNÉ A PRECHODNÉ USTANOVENIA

K § 45 Konflikt záujmov

Ustanovujú sa pravidlá pre posudzovanie konfliktu záujmov v rámci celého procesu (príprava výzvy, rozhodovanie v konaní, príprava a realizácia projektu alebo projektového zámeru) poskytovania a použitia príspevku a poskytovania príspevku na finančný nástroj. Definovanie konfliktu záujmov vychádza z čl. 61 nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046, ktoré sa vzťahuje na všeobecný rozpočet Únie a z Oznámenia Komisie 2021/C 121/01 - Usmernenie týkajúce sa predchádzania a riešenia konfliktu záujmov podľa nariadenia (EÚ, Euratom)

2018/1046. Čl. 61 nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046 sa priamo uplatňuje na členské štáty v takom rozsahu, v akom sa podieľajú na plnení rozpočtu Európskej únie, vrátane vnútroštátnych orgánov zapojených do prípravnej fázy implementácie, auditov alebo kontrol. Ustanovuje sa rozsah konfliktu záujmov, ktorý zahŕňa ekonomické, rodinné, citové, politické, národné alebo iné priame alebo nepriame dôvody, ktoré môžu spôsobiť narušenie alebo ohrozenie neustranného a objektívneho výkonu funkcií pri poskytovaní príspevku. Ako konflikt záujmov možno vnímať každú konkrétnu situáciu, keď sa osoba, bez ohľadu na svoje úmysly, odôvodnene domnieva, že u nej dochádza k stretu osobného a verejného záujmu, ktorý musí zvážiť každá zainteresovaná osoba. Tak ako je uvedené v predmetnom Oznámení Komisie 2021/C 121/01, na „rodinné“ a „citové dôvody“ sa odkazuje samostatne. K ohrozeniu neustrannosti osoby z rodinných dôvodov teda môže dôjsť aj keď medzi členmi rodiny nie je citová väzba. Uvedené platí aj naopak. Hoci je citová väzba subjektívne vnímaná, v niektorých situáciách je možné túto citovú väzbu predpokladať, napríklad pri partneroch bez rodinnej väzby, ktorí ale žijú v spoločnej domácnosti a pod.

Pojem zainteresovanej osoby na strane žiadateľa alebo prijímateľa nie je taxatívne vymedzený, každý prípad potenciálneho konfliktu záujmov je potrebné posudzovať individuálne. Vzhľadom na uvedené sa v ustanovení ods. 3 upravuje obdobie posudzovania osoby ako zainteresovanej voči prijímateľovi alebo žiadateľovi oproti predchádzajúcej právnej úprave zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov flexibilnejšie. Okrem obdobia jedného roka pred vyhlásením výzvy bude v prípadoch hodných osobitného zreteľa možné toto obdobie posúdiť smerom do minulosti bez ohľadu na limitované časové obdobie jedného roka, ktoré nie vo všetkých prípadoch dokáže spoľahlivo preukázať väzby predstavujúce konflikt záujmov, pričom uvedené bude na zvážení poskytovateľa. Cieľom navrhovaného doplnenia je súčasne reagovať na požiadavky vyplývajúce z čl. 61 nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie a z Oznámenia Komisie 2021/C 121/01 - Usmernenie týkajúce sa predchádzania a riešenia konfliktu záujmov podľa nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046. Žiadateľ a zainteresované osoby na strane žiadateľa nie sú vylúčené z participatívnej tvorby výzvy. Participatívna tvorba výzvy je založená na spolupráci RO s občianskou spoločnosťou, resp. aj s inými odborníkmi a expertmi z radov potenciálnych žiadateľov, prípadne subjektmi zastupujúcimi záujem určitého odvetvia alebo jeho časti (ďalej len „experti“) pri tvorbe podkladov pre výzvu (v žiadnom prípade by sa nemalo jednať o presadzovanie záujmov jednej spoločnosti). Takúto spoluprácu priamo podporuje nariadenie (EÚ) 2021/1060, najmä v čl. 8, kde je vyjadrená podpora partnerstvu pri príprave a vykonávaní operačných programov. Participatívna tvorba výzvy sa týka predprípravnej etapy výzvy, predovšetkým sa jedná o získavanie názorov expertov prostredníctvom dotazníkov, konzultácií, pripomienkovania a pod. Tieto názory expertov sú pre riadiaci orgán podkladom pre optimálne nastavenie podmienok výzvy, prostredníctvom ktorých sa zabezpečí cielenosť aktivít, ich hospodárnosť a elimináciu bariér, ktoré by mohli viesť k nedostatočnému dopytu žiadateľov. Zhrnutie a vyhodnotenie týchto podkladov vykonáva výlučne riadiaci orgán v rámci etapy prípravy výzvy, kedy stanovuje aj jednotlivé podmienky poskytnutia príspevku, pričom zároveň platí, že riadiaci orgán nie je viazaný podkladmi vypracovanými expertmi, experti sa nepodieľajú na schvaľovanom procese znenia pripravovanej výzvy, experti nedisponujú návrhom výzvy, ktorý je predmetom interného

schvaľovania na riadiacom orgáne, ani finálnym návrhom výzvy skôr, ako je verejne dostupný. Za konflikt záujmov tiež nie je možné považovať situáciu, ak riadiaci orgán zapojí do prípravy výzvy verejnosť a každý má rovnaké právo predkladať návrhy/podklady k výzve.

Žiadateľ, prijímateľ a poskytovateľ majú povinnosť prijať vhodné opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov pri činnostiach, ktoré patria do ich zodpovednosti a na riešenie situácií, ktoré môžu byť objektívne vnímané ako konflikt záujmov. Pravidlá vzťahujúce sa na konflikt záujmov by sa mali vykonávať preventívnym spôsobom, keďže ich cieľom je predovšetkým predísť tomu, aby sa osoba dostala do situácie, ktorá by mohla byť objektívne vnímaná ako konflikt záujmov. Vždy, keď dôjde k takejto situácii, je potrebné ju preskúmať a vyriešiť takým spôsobom, aby ju už nebolo možné ďalej objektívne vnímať ako konflikt záujmov. Príklady vhodných opatrení sú uvedené v kapitole 6 v dokumente Oznámenie Komisie 2021/C 121/01 - Usmernenie týkajúce sa predchádzania a riešenia konfliktov záujmov v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Zároveň sa upravujú následky spojené s identifikáciou konfliktu záujmov v priebehu realizácie projektov, ktoré spočívajú najmä v oprávnení poskytovateľa rozhodnúť o neoprávnenosti výdavkov, odstúpení od zmluvy/vypovedaní zmluvy alebo postúpení podania orgánom činným v trestnom konaní alebo iným vecne príslušným subjektom.

K § 46 Spracúvanie osobných údajov

Pri poskytovaní príspevku, kontrole a súvisiacich činnostiach sú orgány a osoby povinné spracovávať osobné údaje v rozsahu nevyhnutnom na plnenie úloh podľa tohto zákona. Preto sa ustanovuje rozsah spracúvaných údajov, oprávnenia orgánov a osôb, ako aj pravidlá pre zverejňovanie osobných údajov a pravidlá umožňujúce nakladať s osobnými údajmi v súlade s pravidlami ustanovenými v článku 6 ods. 3 (EÚ) nariadenia 2016/679. Predmetné ustanovenie kreuje právny základ zákonnej povinnosti podľa článku 5 ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ) 2016/679 a nadväzuje na všeobecnú klauzulu spracúvania osobných údajov v článku 4 nariadenia (EÚ) 2021/1060.

§ 46 je koncipovaný na princípe rôznych rozsahov kategórií spracovateľov osobných údajov, dotknutých osôb a vymedzených účelov spracúvania týchto údajov. Čím viac úloh a povinností subjekt podľa predkladaného zákona má, tým je väčší rozsah osobných údajov, ku ktorým musí mať nevyhnutne prístup.

Odseky 1 až 3 ustanovujú špecifickú pre spracúvanie osobných údajov pre poskytovateľov príspevkov a poskytovateľov príspevkov na finančný nástroj, žiadateľov a budúcich žiadateľov, prijímateľov, prijímateľov príspevku na finančný nástroj a partnerov, a to spolu so zadefinovaním účelov ich spracúvania. Ide najmä o uplatňovanie postupov pri poskytovaní príspevku a osobitných postupov poskytovania príspevku podľa § 13 až 27 tohto zákona, preukázanie vynakladania poskytnutého príspevku, realizácia projektu a plnenie ďalších úloh a povinností podľa tohto zákona, ako napríklad prijímanie vhodných opatrení na predchádzanie konfliktu záujmov. V ustanoveniach sú zároveň stanovené subjekty, ktorých údaje sú spracúvané. Obdobným vzťahom uvedeným v predmetnom ustanovení pri osobách v zmluvnom alebo obdobnom vzťahu sa rozumie napríklad objednávka.

Odsek 4 ustanovuje oprávnenie orgánov podľa tohto zákona vyžadovať z informačných systémov iných právnických osôb osobné údaje na účely plnenia svojich povinností podľa tohto zákona alebo všeobecného nariadenia. Jedná sa o širokú škálu právnických osôb ako napríklad Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, Finančná správa Slovenskej republiky,

Národný inšpektorát práce, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

Odsek 5 ustanovuje špecifickú pre vyžadovanie výpisu z registra trestov na účely preukázania bezúhonnosti odborného hodnotiteľa, budúceho žiadateľa, žiadateľa, prijímateľa, partnera alebo osôb konajúcich v ich mene oprávnené pre konkrétne dotknuté osoby.

Odsek 6 upravuje zverejňovanie informácií v súlade s týmto zákonom a nariadením (EÚ) 2021/1060. Ustanovenie nadväzuje na článok 39 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/1060, ktoré upravuje povinnosť zverejňovať zoznam členov monitorovacieho výboru. Zároveň ustanovenie reflektuje požiadavky v článku 49 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/1060, ktoré vyžaduje zverejňovať informácie o programoch, ktoré patria do pôsobnosti riadiaceho orgánu, pričom tieto informácie budú zahŕňať ciele, činnosti, dostupné možnosti financovania a dosiahnuté výsledky programu. Zároveň predmetný odsek 6 upravuje povinnosť sprístupňovať údaje vymedzeným subjektom na účely kontroly.

V odseku 7 je upravené získavanie osobných údajov kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov a iných dokumentov obsahujúcich osobné údaje na nosiči informácií je nevyhnutné najmä pri účastníkoch školení, ktorých údaje sú spracúvané na účely školenia a môžu byť ďalej bez súhlasu týchto osôb kopírované, skenované a inak zaznamenávané v rámci potrebnej administrácie vzdelávacích aktivít, ktoré sú súčasťou projektov.

Odsek 8 upravuje zodpovednosť orgánov za nimi vykonávané spracovateľské operácie a spracúvanie osobných údajov podľa tohto zákona.

K § 47 Zverejňovanie

Z dôvodu zvýšenia transparentnosti procesu poskytovania príspevku a zvýšenia priestoru pre verejnú kontrolu sa ustanovuje povinnosť zverejňovať informácie. Predmetná povinnosť vyplýva priamo z nariadenia (EÚ) 2021/1060, konkrétne čl. 49, ktorý explicitne ustanovuje rozsah zverejňovaných informácií. Zároveň je dané ustanovenie budované na princípe „čo nie je tajné, je verejné“. Predmetný princíp je preto pretavený do zverejňovania informácií, pokiaľ by takéto zverejnenie informácií neprimerane nezasahovalo do práv a právom chránených záujmov tretích strán, ako je napríklad ochrana osobnosti, ochrana utajovaných skutočností alebo právo duševného vlastníctva. Tomuto nastaveniu zodpovedá aj technické riešenie informačného systému podľa § 48. Zverejňovanie v zmysle tohto zákona je tak budované na podobných princípoch a základoch ako zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií). Zároveň sa zverejňovanie zabezpečuje prostredníctvom špecifického spôsobu - Informačného monitorovacieho systému podľa § 48 a konkrétneho subjektu – poskytovateľa príspevku a poskytovateľa príspevku na finančný nástroj.

K § 48 Informačný monitorovací systém

Ustanovuje sa Informačný monitorovací systém, definuje sa a bližšie sa špecifikuje jeho obsah. Ustanovuje sa povinnosť pre zodpovedné orgány za riadenie a kontrolu príspevku pravidelne evidovať a aktualizovať údaje súvisiace s využívaním a kontrolou poskytnutých finančných prostriedkov, na základe ktorých je možné poskytovať aktuálny prehľad o čerpaných a vrátených príspevkoch z fondov Európskej únie. Správca a orgány podľa tohto

zákona sú pri spracúvaní osobných údajov v Informačnom monitorovacom systéme v postavení samostatných prevádzkovateľov v zmysle nariadenia (EÚ) 2016/679.

Ďalej sa ustanovuje povinnosť pre osoby žiadajúce o poskytnutie príspevku, respektíve osoby prijímajúce príspevok evidovať a aktualizovať údaje v Informačnom monitorovacom systéme. Informačný monitorovací systém zabezpečuje komunikáciu s informačnými systémami Európskej komisie a s vnútroštátnymi informačnými systémami pre potreby poskytovania príspevku.

Predmetné ustanovenie ďalej upravuje výmenu údajov prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému s údajmi v informačných systémoch Európskej komisie určených pre správu fondov Európskej únie a s inými vnútroštátnymi informačnými systémami v gescii Sociálnej poisťovne, Finančnej správy Slovenskej republiky, Národného inšpektorátu práce, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a pod.

K § 49 Informačný systém účtovníctva fondov Európskej únie

Ustanovuje sa Informačný systém účtovníctva fondov Európskej únie pre vedenie účtovníctva a evidenciu údajov. Ustanovuje sa povinnosť pre platobný orgán a poskytovateľa viesť účtovníctvo a údaje súvisiace s finančným riadením programu v Informačnom systéme účtovníctva fondov Európskej únie. V predmetnom ustanovení je zároveň upravené, že platobný orgán, poskytovateľ a poskytovateľ príspevku na finančný nástroj sú spoločným prevádzkovateľom v zmysle nariadenia (EÚ) 2016/679.

V rámci programov Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť alebo Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku poskytovateľ, ktorý plní úlohy podľa § 6 ods. 6, účtuje o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva podľa § 2 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a súvisia s poskytovaním príspevku prijímateľovi a s vysporiadaním finančných vzťahov, prostredníctvom informačného systému účtovníctva ministerstva vnútra.

K § 50 Pokuty

Ustanovujú sa pokuty za nedodržanie poriadkových lehôt zo strany poskytovateľa pri vysporiadaní (vrátane vymáhania) finančných vzťahov s prijímateľom, a to z dôvodu zabezpečenia efektívnejšieho a rýchlejšieho vymáhania pohľadávok štátu. Kontrolu dodržiavania týchto úloh bude vykonávať a pokutu ukladať Ministerstvo financií Slovenskej republiky alebo Úrad vládneho auditu v rámci správneho konania. Pri určovaní výšky pokuty sa vychádza z povahy, závažnosti, trvania a následkov porušenia povinnosti a pri opakovanom porušení tej istej povinnosti možno uložiť pokutu vo výške dvojnásobku pokuty.

K § 51 Prechodné ustanovenie

Prechodným ustanovením sa upravuje, že povinnosť podľa § 7 ods. 6 a § 8 ods. 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja sa do 31. decembra 2023 považuje za splnenú, ak žiadateľ preukáže, že disponuje schválenou integrovanou územnou stratégiou podľa § 7 ods. 2 písm. b) alebo schválenou územnou stratégiou udržiavateľného mestského rozvoja podľa § 7 ods. 4 písm. b) podľa toho, k rozvoju ktorého územia sa viaže obsah projektu podľa predloženej žiadosti.

Čl. II

K bodu 1 (§ 2 písm. e))

Vzhľadom na nahradenie certifikačného orgánu platobným organom v zmysle zákona o príspevkoch z fondov Európskej únie sa definícia prostriedkov Európskej únie dopĺňa aj o tento subjekt.

K bodu 2 (§ 19a ods. 1)

Ustanovením sa dopĺňa zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov tak, že v § 19a sa v odseku 1 upresňuje okruh subjektov verejnej správy, na ktoré sa neaplikuje povinnosť vypracovať a na svojom webovom sídle zverejniť štúdiu uskutočniteľnosti investície a štúdiu uskutočniteľnosti koncesie, ktorú subjekt verejnej správy plánuje uskutočniť.

Do tohto okruhu subjektov verejnej správy sa navrhuje zaradiť tie subjekty verejnej správy, ktorými sú orgány vykonávajúce finančné nástroje podľa osobitných predpisov. Tieto subjekty sa správajú ako nezávislí trhoví investori podľa zákona č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov a európskej legislatívy. Orgány vykonávajúce finančné nástroje podľa osobitných predpisov si pri investíciách vykonávajú vlastné due-dilligence podľa investičných stratégií schválených ministerstvami, čo od nich vyžaduje európska legislatíva a jednotlivé zmluvy s riadiacimi orgánmi.

Čl. III

Tento článok dopĺňa zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s cieľom motivovať a podporiť obce a VÚC pri investíciách do svojho rozvoja prostredníctvom návratných foriem financovania, ktorým by sa záväzky z návratných zdrojov financovania poskytované orgánom vykonávajúcim finančné nástroje podľa osobitných predpisov nezapočítavali do celkovej sumy dlhu obce alebo VÚC.

Touto úpravou sa navrhuje nezapočítavať záväzky z návratných zdrojov financovania poskytovaných orgánom podľa osobitného predpisu (zákon č. 323/2015 Z. z. o finančných nástrojoch financovaných z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov) do celkovej sumy dlhu obce alebo vyššieho územného celku. Orgán, ktorý bude týmto spôsobom poskytovať návratné zdroje financovania je prijímateľ finančných nástrojov (v programovom období 2014 – 2020 a výhľadovo aj v programovom období 2021 – 2027 je to Slovak Investment Holding, a. s.).

Slovak Investment Holding je subjektom verejnej správy, ktorý bude prostriedky z fondov Európskej únie spolu s prislúchajúcim národným spolufinancovaním poskytovať obciam a VÚC vo forme návratných zdrojov financovania poskytnutých na základe zmluvy. Táto podpora bude smerovaná najmä do oblastí energetickej efektívnosti, sociálnej ekonomiky a podpory bývania.

Prostredníctvom úpravy § 17 ods. 8 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa nebudú započítavať záväzky z návratných zdrojov financovania do celkovej sumy dlhu obce alebo VÚC, ktoré bude Slovak Investment Holding z fondov Európskej únie poskytovať obciam a VÚC rovnako, ako sa nezapočítavajú napríklad záväzky z pôžičky poskytnutej z Audiovizuálneho fondu, z úveru poskytnutého zo Štátneho fondu rozvoja bývania, z úveru poskytnutého z Environmentálneho fondu a záväzky z pôžičky poskytnutej z Fondu na podporu umenia.

Čl. IV

Tento článok dopĺňa č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov, pričom ide o odstránenie doterajšej dvojkoľajnosti a o zjednotenie právnej úpravy v rôznych programových obdobiach tak, aby všetky zákony upravujúce využívanie fondov EÚ návratným spôsobom obsahovali rovnaký režim pre opätovné využitie prostriedkov prijímateľom.

Prijímateľ je povinný používať tieto vrátené zdroje z nástrojov finančného inžinierstva v súlade s cieľmi a účelom ako aj spôsobom určeným v zmluve o holdingovom fonde, ktorá nahradila zmluvu o financovaní aj po období, ktoré bolo stanovené v súlade s nariadením (ES) č. 1083/2006, teda aj po roku 2021. Pre úplnosť uvádzame, že nariadenie (ES) č. 1083/2006 bolo zrušené a nahradené nariadením (EÚ) 2013/13, pričom v čl. 152 bod 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2013/1303 je uvedené, že dané nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zrušenia pomoci schválenej EK na základe nariadenia (ES) č. 1083/2016 k 31. 12.2013 a že toto nariadenie sa po 31.12.2013 naďalej uplatňuje na túto pomoc až do jej skončenia a, že žiadosti o pomoc predložené alebo schválené na základe starého nariadenia zostávajú v platnosti.

Čl. V

Tento článok mení a dopĺňa zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V nadväznosti na zmeny zavádzané návrhom zákona pre programové obdobie 2021 – 2027 sa v čl. V navrhujú „zrkadlové“ úpravy aj do zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s cieľom zabezpečenia čo najväčšieho zjednotenia procesov dobiehajúceho programového obdobia s novým programovým obdobím.

K bodu 1 (§ 3 ods.1 písm. j))

Za účelom jednoznačnejšieho výkladu, čo všetko zahŕňa pohľadávka z príspevku sa upresňuje, že táto pohľadávka môže predstavovať aj pohľadávku na náhradu škody alebo vydanie bezdôvodného obohatenia.

K bodu 2 (§ 3 ods. 1 písm. k))

Na základe podnetov z aplikačnej praxe a za účelom zefektívnenia a zjednotenia vysporiadania finančných vzťahov s prijímateľmi sa ustanovuje, že pohľadávkou príspevku sa na účely tohto zákona rozumie aj pohľadávka poskytovateľa vzniknutá na základe právoplatného súdneho rozhodnutia. Pre zjednotenie výkladu sa tiež upresňuje, že pod pohľadávkou z rozhodnutia sa pre účely tohto zákona rozumie aj „pôvodne” pohľadávka z príspevku, ktorú súd potvrdil svojim právoplatným rozhodnutím.

K bodu 3 (§ 16 ods. 8) a k bodu 21 (§ 63 ods. 1)

Predmetné ustanovenia upravujú, že povinnosť podľa § 7 ods. 6 a § 8 ods. 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov sa považuje za splnenú, ak žiadateľ preukáže, že disponuje so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou podľa stavebného zákona, pričom sa prechodným ustanovením upravuje, že postup podľa § 16 ods. 8 sa použije aj na konania podľa tohto zákona, ktoré neboli právoplatne skončené pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

K bodu 4 (§ 39 ods. 1 písm. a))

Legislatívno-technická úprava v nadväznosti na novelu zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve.

K bodu 5 (§ 40 ods. 2)

Upresňuje sa, že prípadné vysporiadanie finančných vzťahov za finančnú opravu sa vykoná voči poskytovateľovi, certifikačnému orgánu alebo orgánu auditu viazaním najneskôr do konca roka, v ktorom boli schválené účty zo strany Európskej komisie.

K bodu 6 (§ 41 ods. 2), 7 (§ 41 ods. 4) a k bodu 9 (§ 41a ods. 2)

Ustanovuje sa pre poskytovateľa poriadková lehota na podanie podnetu na Úrad pre verejné obstarávanie, resp. správneho orgánu, a to z dôvodu zefektívnenia a urýchlenia procesu vysporiadania finančných vzťahov pri porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania ako aj z dôvodu doplnenia lehoty, v rámci ktorej je možné uzatvoriť dohodu o splátkach alebo dohodu o odklade plnenia.

K bodu 8 (§ 41 odsek 8) a k bodu 10 (§ 41a odsek 5)

Upresňuje sa, že ak poskytovateľ uloží prijímateľovi vrátiť spolu s istinou aj úroky z omeškania, tieto sa vracajú na osobitný účet Ministerstva financií Slovenskej republiky, resp. Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky v prípade rozvoja vidieka, ak ide o úrok z omeškania, ktorý sa vzťahuje na prostriedky Európskej únie schválené certifikačným orgánom. Úrok z omeškania, ktorý sa vzťahuje na prostriedky Európskej únie neschválené certifikačným orgánom, ako aj prostriedky spolufinancovania zo štátneho rozpočtu vracia prijímateľ na príjmový účet platobnej jednotky.

K bodom 11 (§ 42 ods. 1 písm. b)) a k bodu 12 (§ 42 ods. 2 a 3)

Odôvodnenie: Za účelom zjednotenia výkladu vzhľadom k otázkam z aplikačnej praxe sa upresňuje, že ide o pohľadávku v správe poskytovateľa.

K bodu 13 (§ 42 odsek 4)

Upresňuje sa, že oznámenie prijímateľovi o pripravovanom jednostrannom započítaní a súhlas prijímateľa sa nevyžaduje, ak ide o jednostranné započítanie pohľadávky z rozhodnutia v správe poskytovateľa, nakoľko takáto pohľadávka je potvrdená právoplatným rozhodnutím, tzn. existuje k danej pohľadávke exekučný titul.

K bodu 14 (§ 42 ods. 7)

Ustanovuje sa poriadková lehota pre poskytovateľa dať podnet na Úrad vládneho auditu (ak ide o porušenie finančnej disciplíny) alebo urobiť podanie na súd, a to v lehote 90 dní odo dňa uplynutia lehoty na vrátenie uvedenej v žiadosti o vrátenie.

K bodu 15

Legislatívno -technická úprava v nadväznosti na zrušenie zákona č. 543/2007 Z. z.

K bodu 16 (§ 43 ods. 4)

Ustanovuje sa možnosť započítavania pohľadávok z príspevku, ako aj pohľadávok z rozhodnutí, ktoré má v správe Pôdohospodárska platobná agentúra voči prijímateľovi, s pohľadávkami prijímateľa na poskytnutie podpory podľa osobitného predpisu.

K bodu 17 (§ 43 ods. 5)

Upresňuje sa, že pre započítanie pohľadávok v prípade existencie právoplatného rozhodnutia k pohľadávke v správe Pôdohospodárskej platobnej agentúry podľa § 43 ods. 4 sa nevyžaduje súhlas prijímateľa.

K bodu 18 (§ 44 sa ods. 1)

Ustanovuje sa poriadková lehota pre poskytovateľa dať podnet na exekučné konanie v prípade existencie vykonateľného rozhodnutia zakladajúceho exekvovateľnú pohľadávku z rozhodnutia.

K bodu 19 (§ 44 ods. 4)

Upravuje sa možnosť úhrady pohľadávky voči prijímateľovi v správe poskytovateľa aj zo strany inej právnickej alebo fyzickej osoby ako prijímateľ, ak má poskytovateľ voči takejto osobe pohľadávku vo svojej správe. Spravidla pôjde o situácie, kedy má štatutárny orgán, alebo iná osoba konajúca v mene prijímateľa nahradiť poskytovateľovi škodu z titulu spáchania trestného činu poškodzovania finančných záujmov EÚ. Môže však ísť aj o iné prípady, resp. rozhodnutia ktoré zakladajú pohľadávku v správe poskytovateľa. Plnením tejto fyzickej alebo právnickej osoby sa pohľadávka v správe poskytovateľa voči prijímateľovi znižuje o uhradenú sumu a z pohľadu účtovníctva takýchto pohľadávok sa plnenie tejto tretej osoby považuje za plnenie prijímateľa.

K bodu 20 (§ 45 ods. 1 až 5)

Na účel možnosti úspešnejšieho vysporiadania a uspokojenia pohľadávok štátu sa predlžujú lehoty na dĺžku trvania dohôd o splátkach a dohôd o odklade plnenia. Dôvodom je tiež zmiernenie dopadov pandémie ochorenia COVID-19 vo vzťahu k možnostiam vrátenia

príspevku alebo jeho časti zo strany prijímateľov. Upravuje sa postup uzatvárania dohôd o splátkach a dohôd o odklade plnenia. Prijímateľ je do 15 dní odo dňa nadobudnutia účinnosti dohody o splátkach alebo dohody o odklade plnenia povinný svoj dlh uznať formou notárskej zápisnice, v ktorej prijímateľ musí súhlasiť s jej vykonateľnosťou v súlade s § 41 ods. 2 písm. c) zákona č. 233/1995 Z .z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti. Uznatie dlhu formou notárskej zápisnice a súhlas s jej vykonateľnosťou sú podmienkami trvania a plnenia dohody o odklade plnenia alebo dohody o splátkach, tzn. ak tak prijímateľ v zákonnej lehote neurobí, platí, že k uzatvoreniu dohody nedošlo. Zároveň sa ustanovuje možnosť uzatvorenia dohôd aj v nadväznosti na súdne rozhodnutie, z ktorého vyplýva povinnosť pre prijímateľa alebo štatutárny orgán prijímateľa alebo osobu konajúcu v mene a na účet prijímateľa vrátiť príspevok alebo jeho časť v prospech poskytovateľa.

Dohody je možné uzavrieť najneskôr do 90 dní od uplynutia lehoty na vrátenie príspevku alebo jeho časti v zmysle žiadosti o vrátenie, tzn. v tejto lehote buď poskytovateľ uzatvorí s prijímateľom niektorú z dohôd alebo dá podnet, resp. žalobu na Úrad pre verejné obstarávanie, správny orgán alebo súd. Zároveň však platí, že dohodu nie je možné uzavrieť, ak už bol podaný podnet alebo žaloba na Úrad pre verejné obstarávanie, správny orgán alebo súd. Dohodu je možné uzavrieť aj po vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu alebo súdu, z ktorého vyplýva povinnosť prijímateľa vrátiť príspevok alebo jeho časť, prípadne nahradiť poskytovateľovi škodu alebo vydať bezdôvodné obohatenie, a to v lehote 60 dní od kedy sa poskytovateľ dozvedel o nadobudnutí vykonateľnosti takéhoto rozhodnutia. Osobitným prípadom je situácia pri porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania, kedy bola najprv zaslaná prijímateľovi žiadosť o vrátenie podľa § 41 ods. 1, prijímateľ prostriedky nevrátil a následne poskytovateľ podal podnet na Úrad pre verejné obstarávanie. Ak Úrad pre verejné obstarávanie zistenie potvrdí svojim rozhodnutím, prijímateľ má opäť možnosť požiadať o uzatvorenie dohody, a to až do podania podnetu správneho orgánu podľa § 41 ods. 3 zo strany poskytovateľa.

Prijímateľovi, ktorý nie je príjemcom štátnej pomoci sa úrok z omeškania neúčtuje, pokiaľ dodržiava podmienky dohody, tzn. predovšetkým platí splátky, resp. splatí svoj dlh v zmysle dohody o odklade. Poskytovateľ však v prípade, ak sa dohoda uzatvára po nadobudnutí vykonateľnosti správneho alebo súdneho rozhodnutia, z ktorého vyplýva povinnosť pre prijímateľa alebo štatutárny orgán prijímateľa alebo osobu konajúcu v mene a na účet prijímateľa vrátiť príspevok alebo jeho časť alebo nahradiť prijímateľovi škodu alebo vydať bezdôvodné obohatenie, účtuje úroky z omeškania, a to až do dňa uzatvorenia tejto dohody.

K bodu 21 (§ 45 ods. 11)

Ustanovuje sa možnosť uzatvorenia dohody o splátkach alebo dohody o odklade plnenia aj s inou osobou ako prijímateľ, ak má poskytovateľ voči takejto osobe pohľadávku vo svojej správe. Spravidla pôjde o situácie, kedy má štatutárny orgán, alebo iná osoba konajúca v mene prijímateľa nahradiť poskytovateľovi škodu z titulu spáchania trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie. Môže však ísť aj o iné prípady, resp. rozhodnutia ktoré zakladajú pohľadávku v správe poskytovateľa. Plnením tejto fyzickej alebo právnickej osoby sa pohľadávka v správe poskytovateľa voči prijímateľovi znižuje o uhradenú sumu a z pohľadu účtovníctva takýchto pohľadávok sa plnenie tejto tretej osoby považuje za plnenie prijímateľa.

K bodu 22 (§ 50a)

Ustanovujú sa pokuty za nedodržanie poriadkových lehôt zo strany poskytovateľa pri vysporiadaní (vrátane vymáhania) finančných vzťahov s prijímateľom, a to z dôvodu zabezpečenia efektívnejšieho a rýchlejšieho vymáhania pohľadávok štátu. Kontrolu dodržiavania týchto úloh bude vykonávať a pokutu ukladať Ministerstvo financií Slovenskej republiky alebo Úrad vládneho auditu v rámci správneho konania. Pri určovaní výšky pokuty sa vychádza z povahy, závažnosti, trvania a následkov porušenia povinnosti a pri opakovanom porušení tej istej povinnosti možno uložiť pokutu vo výške dvojnásobku pokuty.

K bodu 23 (§ 63 ods. 2)

Vzhľadom k novým lehotám pre poskytovateľa na začatie konania, resp. podanie podnetu na začatie konania iného subjektu, prechodným ustanovením sa ustanovuje, že v prípadoch, ak už nastala skutočnosť rozhodujúca pre začatie plynutia danej lehoty (napr. rozhodnutie zakladajúce pohľadávku z rozhodnutia sa stalo vykonateľným) pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, lehota pre toto podanie alebo úkon poskytovateľa začne plynúť dňom nasledujúcim po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

Čl. VI

Tento článok mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodom 1 až 7 (§ 168 ods. 1, § 169 ods. 1 a 2 a § 173 ods. 5)

Navrhovaná úprava ponecháva úradu v pozícii ústredného orgánu štátnej správy vo vzťahu k verejným obstarávaniam financovaným z prostriedkov Európskej únie kompetenciu vykonávať vymedzené formy výkonu dohľadu (ex ante posúdenie a kontrola po uzavretí zmluvy), avšak len v prípade ak nejde o zákazku, koncesiu alebo rámcovú dohodu podľa § 184q ods. 1. V intenciách navrhovanej úpravy bude teda úrad ako ústredný orgán štátnej správy naďalej vykonávať ex ante posúdenie a kontrolu po uzavretí zmluvy, a to napr. v prípade, ak pôjde o verejné obstarávanie financované z európskych štrukturálnych a investičných fondov v rámci programovaného obdobia 2014-2020. V kontexte uvedeného všetky verejné obstarávania financované z prostriedkov Európskej únie okrem prostriedkov z fondov Európskej únie v programovom období 2021-2027 budú zo strany úradu kontrolované tak, ako doteraz, t. j. v režime kontroly vykonávanej úradom ako ústredným orgánom štátnej správy v rámci troch základných foriem výkonu dohľadu nad verejným obstarávaním a to – ex ante posúdenie, výkon dohľadu pred uzavretím zmluvy v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy a výkon dohľadu po uzavretí zmluvy v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy.

V prípade verejných obstarávaní financovaných z prostriedkov Európskej únie v programovom období 2021-2027 sa zavádza hybridný model v rámci ktorého bude úrad kontrolu pred vyhlásením alebo začatím verejného obstarávania a kontrolu po uzavretí zmluvy realizovať v pozícii sprostredkovateľského orgánu podľa procesných pravidiel upravených v siedmej hlave šiestej časti zákona o verejnom obstarávaní. Kontrolu verejných obstarávaní

financovaných z prostriedkov Európskej únie v programovom období 2021-2027 v štádiu pred uzavretím zmluvy bude úrad vykonávať v režime kompetenčného rámca ústredného orgánu štátnej správy, t. j. v rámci procesnej úpravy konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy, a to iba v prípadoch, ak pôjde o vlastný podnet úradu alebo na základe námietok.

K bodom 8 a 9 (§ 175 ods. 1 písm. c) druhý bod a ods. 4, § 182 ods. 1 písm. e) a ods. 2 písm. d))

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 10 (§ 182 ods. 4)

Za nesplnenie povinnosti voči orgánu kontroly podľa § 184t hrozí pokuta do 1000 eur, a to aj opakovane.

K bodu 11 (§ 182 ods. 5)

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 12

SIEMDA HLAVA

Kontrola pri poskytnutí príspevku z prostriedkov Európskej únie.

§ 184q

Navrhovaná úprava vymedzuje legislatívny rámec pre výkon kontroly verejných obstarávaní, ktorých výsledkom má byť zmluvný vzťah, v rámci ktorého bude plnenie dodávateľa financované resp. spolufinancované z prostriedkov Európskej únie v programovom období 2021-2027 na základe zákona o príspevkoch z fondov Európskej únie (ďalej len „zákon o fondoch“). Základným predpokladom pre výkon kontroly v intenciách novej siedmej hlavy je schválenie príspevku z prostriedkov Európskej únie podľa zákona o fondoch, ktorý môže byť poskytnutý buď na základe uzavretej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „zmluva o NFP“) podľa zákona o fondoch, alebo na základe rozhodnutia, ak je prijímateľ a poskytovateľ tá istá osoba. Kontrola sa tak vykonáva v štádiu po uzavretí zmluvy o NFP, resp. po vydaní rozhodnutia, ak je prijímateľ a poskytovateľ tá istá osoba. Na základe kontrahovania zmluvy o NFP sa verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8, teda subjekt realizujúci úkony v procese verejného obstarávania, ktoré podliehajú výkonu kontroly, dostáva do zmluvnej pozície prijímateľa a riadiaci orgán alebo sprostredkovateľský orgán do zmluvnej pozície poskytovateľa. Vzhľadom na uvedené môže v praxi vzniknúť situácia, kedy úrad ako ústredný orgán štátnej správy vykoná niektorú z foriem dohľadu nad verejným obstarávaním a po vykonaní tejto kontroly bude s verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom uzavretá zmluva o NFP. V takom prípade bude napriek kontrole vykonanej úradom ako ústredným orgánom štátnej správy potrebné podrobiť predmetné verejné obstarávanie aj kontrole podľa ustanovení siedmej hlavy šiestej časti zákona o verejnom obstarávaní. V súvislosti s navrhovanou úpravou je tiež potrebné uviesť, že pravidlá stanovené pre prijímateľa sa rovnako budú rovnako aplikovať aj na partnera projektu.

Navrhovaná úprava vymedzuje dve základné formy výkonu kontroly, a to predbežnú kontrolu a kontrolu po uzavretí zmluvy. Predbežná kontrola má rýdzo návrhový charakter, t. j. sa vykonáva výlučne na žiadosť prijímateľa. Kontrola po uzavretí zmluvy sa vykonáva ex offo, t. j. z vlastného podnetu orgánu kontroly alebo na základe podnetu poskytovateľa. Výkon kontroly podľa siedmej hlavy vykonáva výlučne úrad v pozícii sprostredkovateľského orgánu. Úrad v pozícii sprostredkovateľského orgánu nevykonáva právomoc ostatného ústredného orgánu štátnej správy, ale vykonáva delegovanú právomoc, ktorej primárnym a originálnym nositeľom je v intenciách reglementácie nariadenia (EÚ) 2021/1060 a zákona o fondoch, riadiaci orgán, ktorý je v intenciách tejto právnej úpravy oprávnený svoje právomoci delegovať na sprostredkovateľský orgán, a to na zmluvnom základe kontrahovaním zmluvy o delegovaní právomoci.

Navrhovaná úprava vymedzuje rozsah kontrolnej činnosti v rámci predbežnej kontroly a kontroly po uzavretí zmluvy. Orgán kontroly bude pri výkone kontroly verifikovať, či boli postupom prijímateľa dodržané povinnosti stanovené zákonom o verejnom obstarávaní a povinnosti vyplývajúce pre prijímateľa zo zmluvy o NFP upravujúce postup prijímateľa pri nadobúdaní tovarov, služieb alebo stavebných prác. Osobitné povinnosti vyplývajúce pre prijímateľa zo zmluvy o NFP, ktoré sa viažu k procedúre nákupu vyplývajú napríklad z metodických pokynov riadiaceho orgánu, alebo iných aktov riadenia v rámci systému riadenia fondov Európskej únie .

Z pohľadu úpravy procesného postupu pri výkone kontroly je cieľom navrhovanej úpravy sa procesnou reglementáciou čo najviac priblížiť procesnej úprave konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, ktorú kompetenčne vykonáva úrad ako ústredný orgán štátnej správy. Ráco tohto prístupu je determinované predovšetkým snahou o „procesnú optimalizáciu“, nakoľko obe formy výkonu dohľadu (Úrad pre verejné obstarávanie ako ústredný orgán štátnej správy a Úrad pre verejné obstarávanie ako sprostredkovateľský orgán) inštitucionálne zastrešuje úrad. Vzhľadom na uvedené procesná úprava výkonu kontroly podľa siedmej hlavy odkazuje aj na použitie ustanovení upravujúcich výkon dohľadu úradom ako ústredným orgánom štátnej správy.

Navrhovaná úprava upravuje ako komunikačnú platformu pre proces výkonu kontroly Informačný monitorovací systém, ktorého správcom je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky ako správca Informačného monitorovacieho systému bude preto zabezpečovať funkčnosť tohto systému na účely realizovania jednotlivých úkonov pri výkone kontroly a plnenie všetkých povinností vo vzťahu k správe Informačného monitorovacieho systému ako informačného systému verejnej správy vyplývajúcich z platnej legislatívy. Informačný monitorovací systém zahŕňa štandardizované procesy programového a projektového riadenia a obsahuje údaje, ktoré sú potrebné na riadenie, finančné riadenie a kontrolu poskytovania príspevku z prostriedkov EÚ. Informačný monitorovací systém teda predstavuje informačný systém verejnej správy, ktorý je v systéme riadenia fondov Európskej únie dlhodobo etablovaný. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje jeho použitie rozšíriť aj na komunikáciu v rámci výkonu kontroly podľa siedmej hlavy, ktorá je súčasťou kontroly poskytovania príspevkov z prostriedkov Európskej únie.

Navrhovaná úprava vymedzuje procesné pravidlá výkonu predbežnej kontroly, ktorá sa z pohľadu štádia procesu verejného obstarávania vzťahuje na jeho prípravnú fázu. Cieľom predbežnej kontroly je odstrániť prípadné nedostatky v návrhoch dokumentácie k verejnému obstarávaniu, resp. všeobecnejšie v procese kontraktácie ešte pred ich oficiálnym iniciovaním, a zefektívniť tak čerpanie z prostriedkov Európskej únie v dôsledku eliminácie prípadných finančných opráv.

Navrhovaná úprava vymedzuje, v ktorých prípadoch je pre prijímateľa predbežná kontrola obligatórna a v ktorých fakultatívna. Pre prijímateľa je predbežná kontrola povinná pred vyhlásením alebo začatím verejného obstarávania, ktoré je z pohľadu predpokladanej hodnoty zákazky alebo koncesie nadlimitné, a taktiež pred oznámením zámeru zriadiť dynamický nákupný systém, ktorého predpokladaná hodnota je rovnaká alebo vyššia ako finančný limit pre nadlimitnú zákazku, ktorý sa vzťahuje na prijímateľa. V prípade podlimitných zákaziek a koncesií na uskutočnenie stavebných prác umožňuje navrhovaná úprava prijímateľovi požiadať orgán kontroly o predbežnú kontrolu, t. j. bude na rozhodnutí prijímateľa, či v týchto prípadoch inštitút predbežnej kontroly využije. Navrhovaná úprava neupravuje predbežnú kontrolu v prípade podlimitných verejných obstarávaní, ktorých predmetom je dodanie tovaru alebo poskytnutie služby, t. j. v týchto prípadoch orgán kontroly nevykonáva predbežnú kontrolu. Na základe navrhovanej úpravy môže prijímateľ požiadať orgán kontroly o vykonanie predbežnej kontroly aj v prípade, ak má v úmysle zadať nadlimitnú zákazku alebo nadlimitnú koncesiu uplatnením výnimky z pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní, a taktiež v prípade uplatnenia pravidiel zmeny zmluvy, ak pôvodná zmluva bola výsledkom zadávania nadlimitnej zákazky alebo nadlimitnej koncesie.

V prípade prípravy postupu zadávania zákazky/koncesie alebo prípravy dynamického nákupného systému bude predbežná kontrola zameraná na posúdenie dokumentov, z ktorých vyplýva parametrizácia verejného obstarávania alebo dynamického nákupného systému a podmienky relevantné pre vypracovanie žiadosti o účasť, ponuky alebo návrhu, t. j. dokumenty proti ktorým je možné podať námietky podľa § 170 ods. 3 písm. a) a b) zákona o verejnom obstarávaní, pričom opis predmetu zákazky bude orgán kontroly posudzovať pri výkone predbežnej kontroly len v rozsahu dodržania povinnosti podľa ustanovenia § 42 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, ktoré upravuje všeobecný postulát technicky neutrálneho opisu predmetu zákazky. Navrhovaná úprava osobitne vymedzuje v rámci predmetu predbežnej kontroly aj dokumenty k určeniu predpokladanej hodnoty a k prípravným trhovým konzultáciám, ak boli zrealizované. V prípade, ak bude zámerom prijímateľa použiť priame rokovacie konanie bude predmetom predbežnej kontroly aj posúdenie splnenia podmienok pre použitie tohto postupu.

V prípade zámeru realizovať kontraktáciu uplatnením exempcie z pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní alebo uplatnením pravidiel pre zmenu zmluvy bude predbežná kontrola zameraná na posúdenie splnenia zákonných podmienok pre uplatnenie tejto formy kontraktácie.

Z pohľadu procesného postupu sa predbežná kontrola bude začínať doručením žiadosti prijímateľa o vykonanie predbežnej kontroly spolu s príslušnou dokumentáciou orgánu kontroly, a to prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému. Rozsah dokumentácie, ktorú bude prijímateľ doručovať orgánu kontroly spolu so žiadosťou o vykonanie predbežnej kontroly bude determinovaný primárne postupom kontraktácie, ktorý

bude predmetom predbežnej kontroly. V prípade prípravy postupu zadávania zákazky alebo koncesie bude prijímateľ prekladať orgánu kontroly na účely výkonu predbežnej kontroly dokumenty, proti ktorým je možné podať námietky podľa § 170 ods. 3 písm. a) a b) zákona o verejnom obstarávaní (predovšetkým oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania a súťažné podklady), dokumenty k určeniu predpokladanej hodnoty a prípravným trhovým konzultáciám, ak boli zrealizované a v prípade použitia priameho rokovacieho konania aj odôvodnenie jeho použitia. V prípade zámeru prijímateľa realizovať kontraktáciu uplatnením výnimky z pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní alebo uplatnením pravidiel pre zmenu zmluvy bude prijímateľ povinný predložiť orgánu kontroly predovšetkým dokumentáciu potrebnú na posúdenie splnenia zákonom stanovených podmienok použitia tejto formy kontraktácie, t. j. predovšetkým odôvodnenie tohto postupu.

Za účelom objektivizácie skutkového stavu, bude v rámci procesného vedenia predbežnej kontroly orgán kontroly oprávnený prerušiť predbežnú kontrolu a požiadať prijímateľa o doplnenie podkladov relevantných pre výkon predbežnej kontroly. V prípade, ak bude pri výkone predbežnej kontroly prijatie záveru determinované posúdením odbornej otázky bude môcť orgán kontroly prerušiť kontrolu za účelom zabezpečenia odborného stanoviska alebo znaleckého posudku. Orgán kontroly bude prijímateľovi doručovať oznámenie o prerušení kontroly prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému. Podľa navrhovanej úpravy bude zároveň moment odoslania oznámenia o prerušení kontroly rozhodujúci pre „spočívanie“ lehoty, ktorú navrhovaná úprava vymedzuje pre orgán kontroly na vydanie oznámenia ako finálneho výstupu predbežnej kontroly. Výsledkom predbežnej kontroly bude oznámenie orgánu kontroly, ktorého obsahom je posúdenie predmetu predbežnej kontroly z pohľadu súladu so zákonom o verejnom obstarávaní a povinnosťami podľa § 184q ods. 3 písm. b). Oznámenie obsahuje identifikačné údaje prijímateľa (názov, sídlo, IČO), predmet predbežnej kontroly, výsledok predbežnej kontroly spolu s odôvodnením, dátum vydania, identifikáciu fyzických osôb vykonávajúcich predbežnú kontrolu (meno, priezvisko, organizačné zaradenie v rámci orgánu kontroly).

Navrhovaná úprava stanovuje pre orgán kontroly lehotu na vydanie oznámenia 40 dní od začatia predbežnej kontroly. Orgán kontroly doručuje oznámenie prijímateľovi a riadiacemu orgánu prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému.

§ 184s

Navrhovaná úprava vymedzuje procesné pravidlá výkonu kontroly po uzavretí zmluvy, ktorá sa z pohľadu štádia procesu verejného obstarávania vzťahuje na jeho postkontraktačnú fázu, t. j. vykonáva sa po uzavretí zmluvného vzťahu, resp. po vykonaní zmeny zmluvného vzťahu a je zameraná na komplexnú kontrolu procesu verejného obstarávania. Navrhovaná úprava vymedzuje kontrolu po uzavretí zmluvy ako povinnú vo vzťahu k verejnému obstarávaniu, ktoré je z pohľadu jeho predpokladanej hodnoty nadlimitné. V prípade zmlúv uzatváraných na základe rámcovej dohody alebo dynamického nákupného systému navrhovaná úprava stanovuje tento typ kontroly obligatórne vo vzťahu k zmluve, ktorej zmluvná cena dosahuje hodnotu finančného limitu nadlimitnej zákazky ustanoveného pre prijímateľa. Napokon v prípade uplatnenia pravidiel pre zmenu zmluvy navrhovaná úprava vymedzuje povinne kontrolu po uzavretí zmluvy v prípade, ak bola pôvodná zmluva uzatvorená ako výsledok zadávania nadlimitnej zákazky alebo nadlimitnej koncesie.

V ostatných prípadoch je výkon kontroly po uzavretí zmluvy založený na princípe vzorky, t. j. výkon kontroly nebude orgán kontroly vykonávať „plošne“, ale len vo vzťahu k tým verejným obstarávaniam, ktoré poskytovateľ na základe rizikovej analýzy vyhodnotí ako rizikové. Uvedený koncept tak zohľadňuje určitý typ prioritizácie, kedy povinnej kontrole po uzavretí zmluvy bude podliehať kontraktácia v rámci nadlimitného verejného obstarávania a kontraktácia pod finančnými limitmi pre nadlimitné verejné obstarávanie len, ak bude vyhodnotená poskytovateľom ako riziková. Na proces výberu vzorky pre iné, ako nadlimitné zákazky, bude reflektovať aj zmluva o delegovaní právomocí medzi riadiacim orgánom a sprostredkovateľským orgánom, ktorá zároveň bude reflektovať aj stav, resp. potrebu zabezpečenia odborných kapacít na plnenie týchto úloh.

Z pohľadu procesného postupu sa kontrola po uzavretí zmluvy bude začínať na základe doručenia oznámenia o začatí kontroly prijímateľovi orgánom kontroly, a to prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému. Orgán kontroly bude vždy povinný začať tento typ kontroly na základe podnetu poskytovateľa, pričom zákonná úprava v tejto súvislosti vymedzuje lehotu, v ktorej je orgán kontroly povinný po doručení podnetu od poskytovateľa odoslať oznámenie o začatí kontroly prijímateľovi. Kontrolu po uzavretí zmluvy môže orgán kontroly iniciovať aj z vlastného podnetu, pričom v praxi môže ísť napríklad o situáciu, ak by si orgán kontroly osvojil podnet iného kontrolného orgánu, orgánu činného v trestnom konaní alebo podnet mimovládnej neziskovej organizácie. Iniciovanie kontroly z vlastného podnetu v prípade kontraktácie upravenej v § 184s ods. 1 písm. e) nie je limitované vyhodnotením, či ide o kontraktáciu, ktorá je riziková v kontexte rizikových indikátorov stanovených poskytovateľom.

Navrhovaná úprava v kontexte procesného priebehu kontroly po uzavretí zmluvy vychádza z procesnej úpravy konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného. Orgán kontroly bude vykonávať kontrolu na základe kompletnej dokumentácie k procesu verejného obstarávania, ktorú bude prijímateľ povinný doručiť orgánu kontroly do štyroch pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí kontroly, a to buď prostredníctvom jej sprístupnenia v elektronickom prostriedku (ak pôjde o elektronickú komunikáciu), alebo prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému, ak pôjde o listinnú dokumentáciu, ktorá nie je dostupná v elektronickom prostriedku. V prípade listinnej časti kompletnej dokumentácie k verejnému obstarávaniu, teda navrhovaná úprava predpokladá, že prijímateľ túto časť dokumentácie skonvertuje do elektronickej podoby a nahrá do Informačného monitorovacieho systému. V prípade, ak prijímateľ nedoručí orgánu kontroly kompletnú dokumentáciu k verejnému obstarávaniu, orgán kontroly za účelom zabezpečenia kompletnej dokumentácie preruší výkon kontroly a nariadi prijímateľovi doručiť kompletnú dokumentáciu. Navrhovaná úprava umožňuje orgánu kontroly prerušiť výkon kontroly aj v prípade potreby zabezpečenia iných informácií alebo vyjadrení od prijímateľa, ktoré sú relevantné pre výkon kontroly. Oznámenie o prerušení kontroly, ktorého súčasťou je aj žiadosť o predloženie chýbajúcej časti kompletnej dokumentácie alebo iných pre výkon kontroly potrebných informácií od prijímateľa, orgán kontroly doručuje prijímateľovi prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému. Deň odoslania oznámenia o prerušení kontroly prijímateľovi je zároveň rozhodný pre počítanie lehoty na vydanie protokolu alebo záznamu z pohľadu jej spočívania. Neposkytovanie súčinnosti prijímateľa orgánu kontroly na účely zabezpečenia kompletnej dokumentácie a iných podkladov potrebných pre výkon kontroly bude vynútitel'né

na základe uplatnenia zmluvných sankcií v intenciách zmluvy o NFP zo strany poskytovateľa. V rámci navrhovanej úpravy sa zavádza možnosť výkonu kontroly na mieste, t. j. v priestoroch prijímateľa.

§ 184t

Za účelom objektivizácie skutkového stavu umožňuje navrhovaná právna úprava orgánu kontroly vyžiadať si informácie alebo predložiť veci alebo dokumenty, ktoré sú relevantné pre výkon kontroly nielen od prijímateľa, ale aj od orgánov verejnej moci, fyzických alebo právnických osôb.

§ 184u

Navrhovaná úprava analogicky ako v prípade predbežnej kontroly alebo konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného umožňuje orgánu kontroly v prípade, ak bude pri výkone kontroly prijatie záveru determinované posúdením odbornej otázky prerušiť kontrolu za účelom zabezpečenia odborného stanoviska alebo znaleckého posudku. Orgán kontroly bude prijímateľovi doručovať oznámenie o prerušení kontroly prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému. Podľa navrhovanej úpravy bude zároveň moment odoslania oznámenia o prerušení kontroly rozhodujúci pre „spočívanie“ lehoty, ktorú navrhovaná úprava vymedzuje pre orgán kontroly na vydanie záznamu alebo protokolu ako finálneho výstupu predbežnej kontroly.

§ 184v

Navrhovaná úprava zaručuje prijímateľovi právo sa v priebehu výkonu kontroly oboznámiť s porušeniami, ktoré identifikoval orgán kontroly a vyjadriť sa k nim, resp. predložiť na svoju obranu relevantné dôkazy. Za týmto účelom bude orgán kontroly povinný doručiť prijímateľovi prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému výzvu, v ktorej identifikuje zistené porušenia. Minimálna lehota pre prijímateľa na vyjadrenie je sedem pracovných dní, pričom orgán kontroly môže stanoviť aj dlhšiu lehotu. Uplynutím tejto lehoty navrhovaná úprava rámcuje uplatňovanie koncentračnej zásady, t. j. orgán kontroly nebude prihliadať na vyjadrenia a dôkazy, ktoré prijímateľ doručí orgánu kontroly po uplynutí tejto lehoty.

§ 184x

Finálnym výstupom z výkonu kontroly po uzavretí zmluvy bude buď protokol alebo záznam. Orgán kontroly bude vydávať protokol, ak zistí porušenia, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na uzavretie zmluvného vzťahu. V opačnom prípade, t. j. ak orgán kontroly nezistí porušenia s možným vplyvom na uzavretie zmluvného vzťahu, bude vydávať záznam, ktorý bude obsahovať informáciu, že kontrolou neboli zistené porušenia pravidiel a postupov pri zadávaní zákazky alebo koncesie, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na jej výsledok. Uvedený koncept zohľadňuje predovšetkým skutočnosť, že porušenia bez možného vplyvu na výsledok kontraktácie neodôvodňujú uloženie finančnej opravy, a teda v tomto ohľade nie sú relevantné pre ďalšie riadenie poskytovania príspevku z prostriedkov Európskej únie zo strany poskytovateľa. V kontexte uvedeného ich preto orgán kontroly nebude uvádzať vo finálnom výstupe z vykonanej kontroly. Na účely prevencie a edukácie navrhovaná úprava vo vzťahu

k menej závažným porušeniam bez vplyvu na výsledok kontraktácie umožňuje orgánu kontroly, aby tieto uviedol, resp. s nimi prijímateľa oboznámil, napr. v rámci sumarizácie zistených skutočností uvedených vo výzve podľa § 184v, resp. ich zaslal prijímateľovi spolu s predmetnou výzvou. Zároveň je potrebné uviesť, že ak zistené porušenie, či už s vplyvom alebo bez vplyvu na výsledok kontraktácie bude zakladať skutkovú podstatu niektorého správneho deliktu podľa § 182 zákona o verejnom obstarávaní, bude toto porušenie predmetom štandardného dvojinstančného správneho konania, ktorého výstup bude podliehať súdnemu prieskumu.

Navrhovaná úprava vymedzuje základné obsahové náležitosti protokolu. Z obsahu protokolu musí byť zrejmá identifikácia prijímateľa (názov, sídlo, IČO), predmet kontroly, t. j. presná identifikácia kontraktácie, ktorá bola predmetom kontroly. Ratio decidendi v rámci obsahových náležitostí protokolu predstavuje taxatívny výpočet porušení spolu s ich odôvodnením. Ide o nosnú a najpodstatnejšiu časť protokolu, ktorá kvalitatívne musí spĺňať všetky atribúty, ktoré sa štandardne kladú na odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu alebo súdu. Ďalšou náležitosťou protokolu je návrh percentuálnej sadzby finančnej opravy, ktorá sa bude primárne odvíjať od zistených porušení a ich závažnosti, pričom orgán kontroly bude návrh finančnej opravy navrhovať na základe rozhodnutia Európskej komisie zo dňa 14.05.2019 č. C(2019) 3452, ktorého súčasťou je sadzobník finančných opráv za vymedzené porušenia. Orgán kontroly teda v intenciách navrhovanej úpravy nebude finančnú opravu ukladať, t. j. nebude v pozícii orgánu, ktorý by v rámci systému riadenia fondov Európskej únie uplatňoval finálnu úvahu o opodstatnenosti a výške finančnej opravy. Zodpovedný za finálne uloženie finančnej opravy bude poskytovateľ. V prípade, ak orgán kontroly identifikuje porušenie princípu hospodárnosti, uvedie v prípade relevancie v protokole aj výšku neoprávnených výdavkov z titulu porušenia princípu hospodárnosti. Napokon navrhovaná úprava vyžaduje datovanie vydania protokolu, identifikáciu fyzických osôb vykonávajúcich kontrolu (meno, priezvisko, organizačné zaradenie v rámci orgánu kontroly) a podpis oprávnenej osoby.

Navrhovaná úprava štandardne ako akýkoľvek iný procesný predpis upravujúci konkrétny typ konania alebo kontroly, vymedzuje pre orgán kontroly poriadkovú lehotu na vydanie finálneho výstupu v rámci kontroly po uzavretí zmluvy. Navrhovaná úprava 55 dňovej lehoty v tejto súvislosti zohľadňuje kvantitu a odbornú náročnosť tohto typu kontroly.

Orgán kontroly bude finálne výstupy z výkonu kontroly po uzavretí zmluvy, t. j. protokol alebo záznam bezodkladne po ich vydaní doručovať prijímateľovi a poskytovateľovi a zároveň zverejňovať. Doručovanie aj zverejňovanie finálnych výstupov z výkonu kontroly po uzavretí zmluvy bude orgán kontroly realizovať prostredníctvom Informačného monitorovacieho systému.

Navrhovaná úprava explicitne vyníma zo súdneho prieskumu finálne výstupy z výkonu kontroly po uzavretí zmluvy, pričom plne reflektuje ustálenú judikatúru vnútroštátnych súdov k problematike súdneho prieskumu protokolov z výkonu kontroly (pozri napr. rozhodnutie Ústavného súdu SR spis. zn. IV. ÚS 395/2018-28, uznesenia Najvyššieho súdu SR 6Sžfk/1/2018, 4Sžfk/42/2017; 4Sžfk/30/2017; 6Sžfk/15/2018, 4Sžk/16/2019).

Navrhovaná úprava vymedzuje pravidlá pre výkon opätovnej kontroly vo vzťahu k procesu kontraktácie, ktorý už bol predmetom kontroly po uzavretí zmluvy. Z pohľadu procesného postupu bude vždy opätovná kontrola iniciovaná na základe procesného začatia novej kontroly po uzavretí zmluvy, t. j. orgán kontroly bude opätovnú kontrolu začínať dorúčením oznámenia o začatí kontroly prijímateľovi. V rámci opätovného výkonu kontroly bude orgán kontroly procesne postupovať podľa ustanovení, ktoré upravujú kontrolu po uzavretí zmluvy. Navrhovaná úprava umožňuje výkon opätovnej kontroly na základe podnetu orgánu auditu, poskytovateľa alebo z vlastného podnetu orgánu kontroly. Opätovnú kontrolu z vlastného podnetu orgánu kontroly navrhovaná úprava umožňuje z dôvodu, ak výstup z výkonu kontroly po uzavretí zmluvy kolидуje so zákonom o verejnom obstarávaní a reglementáciou povinností podľa § 184q ods. 3 písm. b), s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie alebo právoplatným rozsudkom správneho súdu alebo je v rozpore s auditným zistením Európskeho dvora audítorov.

V rámci opätovného výkonu kontroly môže vzniknúť niekoľko situácií, ktoré sú determinované predovšetkým výstupom predchádzajúcej kontroly po uzavretí zmluvy a dôvodom zakladajúcim potrebu vykonať novú kontrolu po uzavretí zmluvy. V prípade ak v rámci prechádzajúcej kontroly orgán kontroly vydal protokol, t. j. zistil porušenie s možným vplyvom na uzavretý zmluvný vzťah, pričom tieto zistenia je potrebné a dôvodné v rámci opätovnej kontroly korigovať, nakoľko nezakladajú status porušenia s vplyvom na výsledok kontraktácie, tak v takom prípade orgán kontroly v rámci opätovnej kontroly vydaný protokol zruší a vydá záznam. Uvedené rovnako platí vice versa, t. j. ak v rámci pôvodnej kontroly po uzavretí zmluvy bol vydaný záznam, ktorý je potrebné v rámci opätovnej kontroly z dôvodu identifikovaných porušení s vplyvom na zmluvný vzťah konvertovať na protokol. V rámci opätovnej kontroly však nemusí vzniknúť len potreba korigovať samotnú povahu pôvodného výstupu z výkonu kontroly, teda meniť záznam na protokol a vice versa, ale môže z rôznych dôvodov vzniknúť potreba revidovať protokol, napr. z dôvodu zistenia nových porušení, alebo z dôvodu ich zredukovania, ale taktiež z dôvodu potreby korigovať návrh percentuálnej sadzby finančnej opravy. V takýchto prípadoch nebude v rámci opätovného výkonu kontroly z procesného hľadiska dochádzať k derogácii pôvodného výstupu z kontroly, ale orgán kontroly vydá k pôvodnému protokolu dodatok.

ÔSMA HLAVA

Vysporiadanie príspevku z prostriedkov Európskej únie

§ 184z

Navrhovaná úprava vymedzuje osobitný typ konania, ktorého predmetom bude autoritatívne, t. j. na základe rozhodnutia uložiť prijímateľovi povinnosť vrátiť príspevok alebo jeho časť, a to z dôvodu porušenia povinnosti podľa § 184q ods. 3 písm. a). Z procesného hľadiska pôjde o správne konanie, na ktoré sa bude vzťahovať všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. správny poriadok v znení neskorších predpisov) t. j. procesne pôjde o dvojinstančné správne konanie v rámci ktorého bude na prvom stupni rozhodovať úrad ako ústredný orgán štátnej správy. Proti prvostupňovému rozhodnutiu bude možné podať rozklad, o ktorom bude podľa reglementácie Správneho poriadku rozhodovať predseda úradu. Právoplatné rozhodnutie vydané v tomto správnom konaní bude na základe správnej žaloby štandardne preskúmateľné správnym súdom. Tento typ správneho konania by mal mať

charakter „ultima ratio“, t. j. toto konanie bude iniciované až v prípade, ak prijímateľ nevráti poskytnutý príspevok alebo jeho časť na základe žiadosti poskytovateľa o vrátenie príspevku. Podnet na iniciovanie tohto správneho konania bude úradu podávať poskytovateľ.

§ 184aa

Navrhovaná reglementácia zavádza osobitnú úpravu mimoriadneho opravného prostriedku, t. j. preskúmanie mimo odvolacieho konania vo vzťahu k rozhodnutiam vydaných úradom podľa § 184z. Navrhovaná úprava vychádza z reglementácie, ktorá je súčasťou Správneho poriadku. V komparácii s úpravou Správneho poriadku navrhovaná úprava vymedzuje jeden zásadný odklon, a to dĺžku lehoty, v ktorej je možné uplatniť tento mimoriadny opravný prostriedok, kým Správny poriadok v zásade limituje jeho uplatnenie lehotou troch rokov, navrhovaná úprava vymedzuje lehotu, v ktorej je možné začať konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania lehotou siedmich rokov od právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia. Táto dlhšia lehota je odôvodnená predovšetkým potrebou korigovať rozhodnutia § 184z s dlhším časovým odstupom po nadobudnutí ich právoplatnosti.

K bodu 13 (§ 185 ods. 1)

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 14 (§ 187h ods. 7 písm. d) a ods. 10)

Legislatívno-technická úprava.

Čl. VII

Účinnosť sa navrhuje 1. mája 2022, okrem článku VI, ktorého účinnosť sa navrhuje 1. júla 2022.